PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2019/627

od 15. ožujka 2019.

o utvrđivanju ujednačenog praktičnog uređenja za provedbu službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi u skladu s Uredbom (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Uredbe Komisije (EZ) br. 2074/2005 u pogledu službenih kontrola

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) ([1]), a posebno njezin članak 18. stavak 8.,

budući da:

(1) Uredbom (EU) 2017/625 utvrđuju se pravila za službene kontrole i druge službene aktivnosti koje provode nadležna tijela država članica radi provjere usklađenosti sa zakonodavstvom Unije, među ostalim u području sigurnosti hrane u svim fazama postupka proizvodnje, prerade i distribucije. Njome se posebno predviđaju službene kontrole povezane s proizvodima životinjskog podrijetla koji su namijenjeni prehrani ljudi. Osim toga, njome se Uredba (EZ) br. 854/2004 ([2]) stavlja izvan snage s učinkom od 14. prosinca 2019. Tom uredbom trenutačno su utvrđena posebna pravila za službene kontrole proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi, uključujući zahtjeve o ujednačenom praktičnom uređenju za provedbu kontrola.

(2) Pravilima utvrđenima u ovoj Uredbi trebao bi se ostvariti nastavak primjene zahtjeva za osiguranje provjere usklađenosti subjekata u poslovanju s hranom s pravilima za sigurno rukovanje proizvodima životinjskog podrijetla, posebno kako je utvrđeno u sljedećim aktima:

— Direktivi Vijeća 96/23/EZ ([3]) u pogledu mjera za praćenje određenih tvari i rezidua,

— Uredbi (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) u pogledu kontrola transmisivnih spongiformnih encefalopatija,

— Direktivi Vijeća 2002/99/EZ ([5]) u pogledu zdravstvenih pravila za životinje za proizvode životinjskog podrijetla,

— Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]) u pogledu općih načela i uvjeta zakona o hrani,

([1]) SL L 95, 7.4.2017., str. 1.

([2]) Uredba (EZ) br. 854/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju posebnih pravila organizacije službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi (SL L 139, 30.4.2004., str. 206.).

([3]) Direktiva Vijeća 96/23/EZ od 29. travnja 1996. o mjerama za praćenje određenih tvari i njihovih rezidua u živim životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla i o stavljanju izvan snage direktiva 85/358/EEZ i 86/469/EEZ i odluka 89/187/EEZ i 91/664/EEZ (SL L 125, 23.5.1996., str. 10.).

([4]) Uredba (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (SL L 147, 31.5.2001., str. 1.).

([5]) Direktiva Vijeća 2002/99/EZ od 16. prosinca 2002. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za životinje kojima se uređuje proizvodnja, prerada, stavljanje u promet i unošenje proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi (SL L 18, 23.1.2003., str. 11.).

([6]) Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

— Direktivi br. 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([7]) u pogledu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza,

— Odluci Komisije 2003/467/EZ ([8]) u pogledu kontrole tuberkuloze, bruceloze i enzootske leukoze goveda,

— Uredbi (EZ) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća ([9]) u pogledu kontrola salmonele,

— Uredbi (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća ([10]) u pogledu higijene hrane,

— Uredbi (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća ([11]) u pogledu utvrđivanja određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla,

— Uredbi Vijeća (EZ) br. 1/2005 ([12]) u pogledu zaštite životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka,

— Uredbi Komisije (EZ) br. 2073/2005 ([13]) u pogledu mikrobioloških kriterija za hranu,

— uredbama Komisije (EZ) br. 1881/2006 ([14]) i (EZ) br. 124/2009 ([15]) u pogledu najvećih dopuštenih količina određenih kontaminanata u hrani,

— Direktivi Vijeća 2007/43/EZ ([16]) u pogledu zaštite pilića,

— Uredbi (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ([17]) u pogledu zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla,

— Uredbi Vijeća (EZ) br. 1099/2009 ([18]) u pogledu zaštite životinja u trenutku usmrćivanja,

— Direktivi 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([19]) u pogledu zaštite životinja koje se koriste u znanstvene svrhe,

— Provedbenoj uredbi Komisije (EU) br. 636/2014 ([20]) u pogledu trgovine krupnom slobodno živućom divljači s koje nije skinuta koža,

---

([7]) Direktiva 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza, o izmjeni Odluke Vijeća 90/424/EEZ i o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 92/117/EEZ (SL L 325, 12.12.2003., str. 31.).

([8]) Odluka Komisije 2003/467/EZ od 23. lipnja 2003. o uvođenju službenog statusa slobodnog od tuberkuloze, bruceloze i enzootske leukoze goveda nekim državama članicama i regijama država članica u pogledu stada goveda (SL L 156, 25.6.2003., str. 74.).

([9]) Uredba (EZ) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o kontroli salmonele i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom (SL L 325, 12.12.2003., str. 1.).

([10]) Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane (SL L 139, 30.4.2004., str. 1.).

([11]) Uredba (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla (SL L 139, 30.4.2004., str. 55.).

([12]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2005 od 22. prosinca 2004. o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97 (SL L 3, 5.1.2005., str. 1).

([13]) Uredba Komisije (EZ) br. 2073/2005 od 15. studenoga 2005. o mikrobiološkim kriterijima za hranu (SL L 338, 22.12.2005., str. 1.).

([14]) Uredba Komisije (EZ) br. 1881/2006 od 19. prosinca 2006. u pogledu utvrđivanja najvećih dopuštenih količina određenih kontaminanata u hrani (SL L 364, 20.12.2006., str. 5.).

([15]) Uredba Komisije (EZ) br. 124/2009 od 10. veljače 2009. o određivanju najviših dopuštenih količina kokcidiostatika ili histomonostatika u hrani koji su posljedica neizbježnog prenošenja tih tvari u neciljnu hranu za životinje (SL L 40, 11.2.2009., str. 7.).

([16]) Direktiva Vijeća 2007/43/EZ od 28. lipnja 2007. o utvrđivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa (SL L 182, 12.7.2007., str. 19.).

([17]) Uredba (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1774/2002 (Uredba o nusproizvodima životinjskog podrijetla) (SL L 300, 14.11.2009., str. 1.).

([18]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1099/2009 od 24. rujna 2009. o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja (SL L 303, 18.11.2009., str. 1.).

([19]) Direktiva 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe (SL L 276, 20.10.2010., str. 33.).

([20]) Provedbena uredba Komisije (EU) br. 636/2014 od 13. lipnja 2014. o obrascu certifikata za trgovinu krupnom slobodnoživućom divljači s koje nije skinuta koža (SL L 175, 14.6.2014., str. 16.).

— Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2015/1375 ([21]) u pogledu službenih kontrola trihinele, i

— Uredbi (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća ([22]) u pogledu pravila o zdravlju životinja.

(3) Trebalo bi se razmotriti praktično uređenje za provedbu službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla u slučajevima kada je potrebna minimalna razina službenih kontrola kako bi se reagiralo na prepoznate ujednačene opasnosti i rizike koje bi mogli predstavljati proizvodi životinjskog podrijetla, koje bi obuhvaćalo sve aspekte važne za zaštitu zdravlja ljudi i, prema potrebi, zdravlja i dobrobiti životinja. Ono bi se trebalo temeljiti na najnovijim relevantnim dostupnim informacijama i znanstvenim dokazima iz mišljenjâ Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA).

(4) EFSA je 31. kolovoza 2011. donijela znanstveno mišljenje o opasnostima za zdravlje ljudi koje se moraju obuhvatiti pregledom mesa (svinja) ([23]). Preporuke iz tog mišljenja uzete su u obzir u zahtjevima za preglede svinjskog mesa utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 854/2004 i trebale bi se zadržati u zahtjevima utvrđenima u ovoj Uredbi.

(5) EFSA je 23. svibnja 2012. donijela znanstveno mišljenje o opasnostima za zdravlje ljudi koje se moraju obuhvatiti pregledom mesa (peradi) ([24]). U tom su mišljenju bakterije *Campylobacter* spp. i *Salmonella* spp. utvrđene kao glavne opasnosti koje se moraju obuhvatiti pregledima mesa peradi u okviru integriranog sustava za osiguranje sigurnosti hrane, koji se može ostvariti poboljšanjem informacija o prehrambenom lancu i intervencijama koje se temelje na riziku.

(6) EFSA je 6. lipnja 2013. donijela znanstveno mišljenje o opasnostima za zdravlje ljudi koje se moraju obuhvatiti pregledom mesa (goveda) ([25]). U tom su mišljenju bakterija *Salmonella* spp. i patogena bakterija *Escherichia coli* (*E. coli*) koja proizvodi verocitoksin utvrđene kao najvažnije opasnosti koje je potrebno uzeti u obzir pri pregledu mesa goveda. U njemu se preporučuje neobavljanje palpacije i incizije tijekom *post mortem* pregleda životinja podvrgnutih rutinskom klanju jer bi se tako moglo smanjiti širenje visokoprioritetnih bioloških opasnosti i unakrsna kontaminacija njima. Međutim, i dalje bi se trebale obavljati palpacije i incizije tijekom *post mortem* pregleda potrebne za nadziranje pojave tuberkuloze i cisticerkoze uzrokovane trakavicom (*Taenia saginata*).

(7) EFSA je 6. lipnja 2013. donijela znanstveno mišljenje o opasnostima za zdravlje ljudi koje se moraju obuhvatiti pregledom mesa ovaca i koza ([26]). U tom se mišljenju patogena *E. coli* koja proizvodi verocitoksin utvrđuje kao najrelevantnija opasnost koja se treba uzeti u obzir pri pregledu mesa ovaca i koza. Također se preporučuje da se, u mjeri u kojoj je to moguće, iz *post mortem* pregleda ovaca i koza podvrgnutih rutinskom klanju izostave palpacija i incizije. Međutim, palpacija i incizije u svrhu nadziranja tuberkuloze i fasciolijaze i dalje bi se trebale obavljati na starijim životinjama radi nadzora zdravlja životinja i ljudi.

(8) EFSA je 6. lipnja 2013. donijela znanstveno mišljenje o opasnostima za zdravlje ljudi koje se moraju obuhvatiti pregledom mesa (kopitara) ([27]). U tom se mišljenju preporučuje obavljanje samo vizualnih pregleda kopitara, što može imati znatan povoljan učinak na mikrobiološki status mesa trupova kopitara. Smatra se da nije vjerojatno da će takav pregled utjecati na cjelokupni nadzor bolesti životinja.

(9) EFSA je 6. lipnja 2013. donijela i znanstveno mišljenje o pregledu mesa divljači iz uzgoja. U tom se mišljenju preporučuje neobavljanje palpacije i incizije osim ako su otkrivene anomalije, te istodobno ističe da bi takvo izostavljanje moglo imati posljedice na cjelokupni nadzor tuberkuloze.

(10) Preporuke utvrđene u navedenim mišljenjima EFSA-e trebale bi se uzeti u obzir pri utvrđivanju ujednačenog praktičnog uređenja za provedbu službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi. Trebao bi se uzeti u obzir i mogući utjecaj na trgovinu s trećim zemljama. Istodobno je potrebno osigurati nesmetan prijelaz sa sadašnjih zahtjeva, kako su utvrđeni Uredbom (EZ) br. 854/2004.

([21]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1375 od 10. kolovoza 2015. o utvrđivanju posebnih pravila za službene kontrole trihinele u mesu (SL L 212, 11.8.2015., str. 7.).
([22]) Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja") (SL L 84, 31.3.2016., str. 1.).
([23]) *EFSA Journal 2011*.; 9(10):2351.
([24]) *EFSA Journal 2012*.; 10(6):2741.
([25]) *EFSA Journal 2013.; 11(6):3266*.
([26]) *EFSA Journal 2013.; 11(6):3265*.
([27]) *EFSA Journal* 2013.; 11(6):3263.

(11) To praktično uređenje trebalo bi se primjenjivati na službene kontrole proizvoda životinjskog podrijetla iz članka 18. Uredbe (EU) 2017/625 i Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/624 ([28]). To bi uređenje trebalo bi biti ujednačeno i olakšavati primjenu zahtjeva za minimalnu razinu službenih kontrola, uzimajući u obzir veličinu malih poduzeća, kako je utvrđeno u članku 16. Uredbe (EU) 2017/625, primjenom praga na nediskriminirajući način.

(12) Budući da se struktura klaonica i objekata za obradu divljači razlikuje među državama članicama, prag bi se trebao temeljiti na broju životinja koje se kolju ili kojima se rukuje ili na dokazu da taj prag predstavlja ograničen i fiksan postotak mesa koje se stavlja na tržište. U članku 17. stavku 6. Uredbe (EZ) br. 1099/2009 definiraju se jedinice stoke i utvrđuju stope konverzije kojima se izražava broj životinja određene vrste u takvim jedinicama stoke. Te bi se odredbe trebale upotrijebiti za utvrđivanje pragova i usklađivanje odstupanja od određenih zahtjeva na temelju veličine klaonice u mjeri u kojoj je to moguće.

(13) Trebali bi se zadržati i posebni zahtjevi za reviziju koju provode nadležna tijela kako bi se osigurala ujednačena praktična provjera usklađenosti sa zahtjevima Unije koji se odnose na proizvode životinjskog podrijetla. Revizija je posebno važna za provjeru općih i posebnih higijenskih zahtjeva i primjenu postupaka koji se temelje na analizi opasnosti i kritičnim kontrolnim točkama (HACCP).

(14) Kako bi se omogućilo praćenje životinja, trebalo bi zadržati provjeru usklađenosti sa zahtjevima u pogledu identifikacijske oznake iz odjeljka I. Priloga II. Uredbi (EZ) br. 853/2004, kako su trenutačno utvrđeni Uredbom (EZ) br. 854/2004.

(15) *Ante mortem* i *post mortem* pregledi ključni su za provjeru usklađenosti sa zahtjevima koji se odnose na zdravlje ljudi te zdravlje i dobrobit životinja. Kako bi se osigurala barem jednaka razina zaštite zdravlja ljudi te zdravlja i dobrobiti životinja kao što je ona predviđena Uredbom (EZ) br. 854/2004 i poštena trgovina na otvorenom tržištu, potrebno je utvrditi jedinstveno praktično uređenje za takve preglede, uključujući slučajeve u kojima se službene kontrole provode pod odgovornošću službenog veterinara. Kad je riječ o službenim kontrolama svježeg mesa, ti bi se pregledi trebali dopuniti odgovarajućim provjerama dokumentacije, kontrolama sigurnosti odlaganja specificiranog rizičnog materijala, kako je definiran u članku 3. stavku 1. točki (g) Uredbe (EZ) br. 999/2001, i drugih nusproizvoda životinjskog podrijetla, te laboratorijskim ispitivanjima ako je to primjereno.

(16) Važno je utvrditi slučajeve potvrđene neusklađenosti i sumnje na neusklađenost, u kojima nadležna tijela moraju poduzeti mjere u pogledu određenih proizvoda životinjskog podrijetla. Neusklađenost s dobrom higijenskom praksom isto bi tako trebala dovoditi do korektivnih mjera nadležnih tijela.

(17) Oznakom zdravstvene ispravnosti definiranom u članku 3. točki 51. Uredbe (EU) 2017/625 obuhvaćeno je meso određenih vrsta te se potvrđuje da ono prikladno za prehranu ljudi. Potrebno je na specifičan i ujednačen način utvrditi tehničke zahtjeve koji se odnose na oznaku zdravstvene ispravnosti i praktično uređenje za njezino stavljanje kako bi se označila prikladnost mesa za prehranu ljudi i spriječio bilo kakav poremećaj trgovine.

(18) Uredbom Komisije (EZ) br. 2074/2005 ([29]) utvrđuju se, među ostalim, provedbene mjere za organizaciju službenih kontrola u skladu s Uredbom (EZ) br. 854/2004 u pogledu priznatih metoda ispitivanja za morske biotoksine u živim školjkašima, metoda ispitivanja sirovog i toplinski obrađenog mlijeka, službenih kontrola proizvoda ribarstva i pregleda mesa. Primjereno je objediniti sve provedbene mjere za organizaciju službenih kontrola i u ovu Uredbu uključiti one iz Uredbe (EZ) br. 2074/2005. Te je mjere potrebno izbrisati iz Uredbe (EZ) br. 2074/2005

(19) Postojeći uvjeti za klasifikaciju i praćenje klasificiranih proizvodnih područja i područja za ponovno polaganje živih školjkaša pokazali su se učinkovitima i osiguravaju visoku razinu zaštite potrošača. Stoga bi ih trebalo zadržati.

([28]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/624 od 8 veljače 2019. o posebnim pravilima za provedbu službenih kontrola proizvodnje mesa te za proizvodna područja i područja za ponovno polaganje živih školjkaša u skladu s Uredbom (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća (vidjeti stranicu 1. ovoga Službenog lista).

([29]) Uredba Komisije (EZ) br. 2074/2005 od 5. prosinca 2005. o utvrđivanju provedbenih mjera za određene proizvode na temelju Uredbe (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća i za organizaciju službenih kontrola na temelju Uredbe (EZ) br. 854/2004 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, odstupanju od Uredbe (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni uredbi (EZ) br. 853/2004 i (EZ) br. 854/2004 (SL L 338, 22.12.2005., str. 27.).

(20) Trebala bi se zadržati referentna metoda za analizu *E. coli* u živim školjkašima, kako je trenutačno utvrđena Uredbom (EZ) br. 854/2004.

(21) Granične vrijednosti za morske biotoksine utvrđene su Uredbom (EZ) br. 853/2004. Točnije, u odjeljku VII. poglavlju V. točki 2. Priloga III. toj uredbi predviđeno je da živi školjkaši ne smiju sadržavati morske biotoksine u ukupnim količinama (mjerenima u cijelom tijelu ili bilo kojem jestivom dijelu posebno) koje prelaze granične vrijednosti utvrđene u tom poglavlju.

(22) Trebali bi se utvrditi posebni zahtjevi za provedbu službenih kontrola i ujednačena minimalna učestalost takvih kontrola sirovog mlijeka i mliječnih proizvoda kako bi se osigurala visoka razina zaštite potrošača i pošteno tržišno natjecanje među subjektima u poslovanju s hranom.

(23) Trebali bi se utvrditi posebni zahtjevi za provedbu službenih kontrola i ujednačena minimalna učestalost takvih kontrola proizvoda ribarstva kako bi se osigurala visoka razina zaštite potrošača i pošteno tržišno natjecanje među subjektima u poslovanju s hranom. Te bi kontrole trebale uključivati barem redovite provjere higijenskih uvjeta za iskrcaj i prvu prodaju, redovite preglede plovila i objekata, uključujući preglede burzi riba i veletržnica, te provjere skladištenja i prijevoza. Trebali bi se utvrditi i posebni zahtjevi za kontrolu plovila.

(24) Te bi kontrole trebale uključivati i praktično uređenje u pogledu organoleptičkih pregleda, pokazatelja svježine, kontrola histamina, rezidua i kontaminanata te mikrobioloških provjera. Posebna pozornost trebala bi se posvetiti kontrolama u pogledu parazita i otrovnih proizvoda ribarstva. Proizvodi ribarstva koji ne ispunjavaju te higijenske zahtjeve trebali bi se proglasiti neprikladnima za prehranu ljudi.

(25) Trebali bi se utvrditi i posebni zahtjevi za službene kontrole proizvoda ribarstva koje su ulovila plovila koja plove pod zastavom države članice i koji ulaze u Uniju nakon što su preneseni kroz treću zemlju, uz skladištenje ili bez njega.

(26) Sve je veći interes za proizvodnju i stavljanje na tržište mesa gmazova. Kako bi se osigurala sigurnost mesa gmazova, potrebno je uz postojeća opća higijenska pravila iz Uredbe (EZ) br. 852/2004 i kontrole trihinele utvrđene Provedbenom uredbom (EU) 2015/1375 uvesti posebne službene kontrole u trenutku klanja.

(27) Uredba (EZ) br. 2074/2005 trebala bi se na odgovarajući način izmijeniti.

(28) Budući da se Uredbom (EU) 2017/625 stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 854/2004 s učinkom od 14. prosinca 2019., i ova bi se Uredba trebala primjenjivati od tog datuma.

(29) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

GLAVA I.

PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom se Uredbom utvrđuje ujednačeno praktično uređenje za provedbu službenih kontrola i aktivnosti povezanih s proizvodnjom proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi. Te službene kontrole i aktivnosti provode nadležna tijela uzimajući u obzir zahtjeve iz članka 18. stavaka 2., 3. i 5. Uredbe (EU) 2017/625 i iz Delegirane uredbe (EU) 2019/624.

Ta posebna pravila obuhvaćaju sljedeće:

(a) posebne zahtjeve i ujednačenu minimalnu učestalost službenih kontrola svih proizvoda životinjskog podrijetla u pogledu revizija i identifikacijskih oznaka;

(b) posebne zahtjeve i ujednačenu minimalnu učestalost službenih kontrola svježeg mesa, uključujući posebne zahtjeve za revizije i posebne zadaće povezane s kontrolama svježeg mesa;

(c) mjere koje se trebaju poduzeti u slučaju neusklađenosti svježeg mesa sa zahtjevima Unije za zaštitu zdravlja ljudi te zdravlja i dobrobiti životinja;

(d) tehničke zahtjeve i praktično uređenje povezane s oznakom zdravstvene ispravnosti iz članka 5. Uredbe (EZ) br. 853/2004;

(e) posebne zahtjeve i ujednačenu minimalnu učestalost službenih kontrola mlijeka, kolostruma, mliječnih proizvoda i proizvoda na osnovi kolostruma;

(f) uvjete za klasifikaciju i praćenje klasificiranih proizvodnih područja i područja za ponovno polaganje živih školjkaša, uključujući odluke koje se donose nakon praćenja klasificiranih proizvodnih područja i područja za ponovno polaganje;

(g) posebne zahtjeve i ujednačenu minimalnu učestalost službenih kontrola proizvoda ribarstva.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „svježe meso” znači svježe meso kako je definirano u točki 1.10. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

2. „kolostrum” znači kolostrum kako je definiran u odjeljku IX. točki 1. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

3. „mliječni proizvodi” znači mliječni proizvodi kako su definirani u točki 7.2. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

4. „proizvodi na osnovi kolostruma” znači proizvodi na osnovi kolostruma kako su definirani u odjeljku IX. točki 2. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

5. „proizvodno područje” znači proizvodno područje kako je definirano u točki 2.5. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

6. „područje za ponovno polaganje” znači područje za ponovno polaganje kako je definirano u točki 2.6. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

7. „školjkaši” znači školjkaši kako su definirani u točki 2.1. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

8. „proizvodi ribarstva” znači proizvodi ribarstva kako su definirani u točki 3.1. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

9. „objekt” znači objekt kako je definiran u članku 2. stavku 1. točki (c) Uredbe (EZ) br. 852/2004;

10. „subjekt u poslovanju s hranom” znači subjekt u poslovanju s hranom kako je definiran u članku 3. točki 3. Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ([30]);

11. „mikrobiološki kriterij” znači mikrobiološki kriterij kako je definiran u članku 2. točki (b) Uredbe (EZ) br. 2073/2005;

12. „klaonica” znači klaonica kako je definirana u točki 1.16. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

13. „sljedivost” znači sljedivost kako je definirana u članku 3. točki 15. Uredbe (EZ) br. 178/2002;

14. „specificirani rizični materijal” znači specificirani rizični materijal kako je definiran u članku 3. stavku 1. točki (g) Uredbe (EZ) br. 999/2001;

15. „kontaminacija” znači kontaminacija kako je definirana u članku 2. stavku 1. točki (f) Uredbe (EZ) br. 852/2004;

16. „gospodarstvo podrijetla” znači gospodarstvo podrijetla kako je definirano u članku 2. točki 2. Delegirane uredbe (EU) 2019/624;

17. „primarna proizvodnja” znači primarna proizvodnja kako je definirana u članku 3. točki 17. Uredbe (EZ) br. 178/2002;

([30]) Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

18. „domaći papkari i kopitari” znači domaći papkari i kopitari kako su definirani u točki 1.2. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

19. „objekt za obradu divljači” znači objekt za obradu divljači kako je definiran u točki 1.18. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

20. „krupna slobodno živuća divljač” znači krupna slobodno živuća divljač kako je definirana u točki 1.8. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

21. „jato” znači jato kako je definirano u članku 2. stavku 3. točki (b) Uredbe (EZ) br. 2160/2003;

22. „dvojezupci” znači dvojezupci kako su definirani u točki 1.4. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

23. „trup” znači trup kako je definiran u točki 1.9. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

24. „nusproizvodi klanja” znači nusproizvodi klanja kako su definirani u točki 1.11. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

25. „klaonica malog kapaciteta” znači klaonica malog kapaciteta kako je definirana u članku 2. točki 17. Delegirane uredbe (EU) 2019/624;

26. „objekt za obradu divljači malog kapaciteta” znači objekt za obradu divljači malog kapaciteta kako je definiran u članku 2. točki 18. Delegirane uredbe (EU) 2019/624;

27. „jedinica stoke” znači jedinica stoke kako je definirana u članku 17. stavku 6. Uredbe (EZ) br. 1099/2009;

28. „sitna slobodno živuća divljač” znači sitna slobodno živuća divljač kako je definirana u točki 1.7. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

29. „perad” znači perad kako je definirana u točki 1.3. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

30. „rasjekavaonica” znači rasjekavaonica kako je definirana u točki 1.17. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

31. „unutarnji organi” znači unutarnji organi kako su definirani u točki 1.12. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

32. „meso” znači meso kako je definirano u točki 1.1. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

33. „divljač iz uzgoja” znači divljač iz uzgoja kako je definirana u točki 1.6. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

34. „slobodno živuća divljač” znači slobodno živuća divljač kako je definirana u točki 1.5. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

35. „gospodarstvo za proizvodnju mlijeka” znači gospodarstvo za proizvodnju mlijeka kako je definirano u točki 4.2. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

36. „sirovo mlijeko” znači sirovo mlijeko kako je definirano u točki 4.1. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

37. „centar za pročišćavanje” znači centar za pročišćavanje kako je definiran u točki 2.8. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

38. „morski biotoksini” znači morski biotoksini kako su definirani u točki 2.2. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

39. „faze proizvodnje, prerade i distribucije” znači faze proizvodnje, prerade i distribucije kako su definirane u članku 3. točki 16. Uredbe (EZ) br. 178/2002;

40. „otpremni centar” znači otpremni centar kako je definiran u točki 2.7. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

41. „stavljanje na tržište” znači stavljanje na tržište kako je definirano u članku 3. točki 8. Uredbe (EZ) br. 178/2002;

42. „brod tvornica” znači brod tvornica kako je definiran u točki 3.2. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

43. „brod hladnjača” znači brod hladnjača kako je definiran u točki 3.3. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

44. „gmazovi” znači gmazovi kako su definirani u članku 2. točki 15. Delegirane uredbe Komisije 2019/625 ([31]);

([31]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/625 od 4. ožujka 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva koji se primjenjuju na ulazak u Uniju pošiljaka određenih životinja i robe namijenjenih prehrani ljudi (vidjeti stranicu 18. ovoga Službenog lista).

45. „meso gmazova” znači meso gmazova kako je definirano u članku 2. točki 16. Delegirane uredbe (EU) 2019/625;

46. „svježi proizvodi ribarstva” znači svježi proizvodi ribarstva kako su definirani u točki 3.5. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

47. „pripremljeni proizvodi ribarstva” znači pripremljeni proizvodi ribarstva kako su definirani u točki 3.6. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

48. „prerađeni proizvodi ribarstva” znači prerađeni proizvodi ribarstva kako su definirani u točki 7.4. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004.

GLAVA II.

POSEBNI ZAHTJEVI ZA PROVEDBU SLUŽBENIH KONTROLA PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA I UJEDNAČENA MINIMALNA UČESTALOST TIH KONTROLA

POGLAVLJE I.

Posebni zahtjevi za revizije koje provode nadležna tijela u objektima u kojima se rukuje proizvodima životinjskog podrijetla

Članak 3.

Zahtjevi povezani s revizijama

1. Prilikom revizije dobre higijenske prakse u objektima nadležna tijela provjeravaju primjenjuju li subjekti u poslovanju s hranom koji rukuju proizvodima životinjskog podrijetla kontinuirano i pravilno postupke koji se odnose barem na sljedeće:

(a) projektiranje i održavanje prostora i opreme;

(b) higijena prije, tijekom i poslije obavljanja poslova;

(c) osobna higijena osoblja;

(d) izobrazba u području higijene i radnih postupaka;

(e) suzbijanje štetočina;

(f) kakvoća vode;

(g) kontrola temperature;

(h) kontrola hrane koja ulazi i napušta objekt i kontrola sve popratne dokumentacije.

2. Prilikom revizije postupaka koji se temelje na analizi opasnosti i kritičnim kontrolnim točkama (HACCP), kako je utvrđeno u članku 5. Uredbe (EZ) br. 852/2004, nadležna tijela provjeravaju primjenjuju li subjekti u poslovanju s hranom koji rukuju proizvodima životinjskog podrijetla kontinuirano i pravilno takve postupke.

3. Posebno utvrđuju osigurava li se tim postupcima, u mjeri u kojoj je to moguće, da su proizvodi životinjskog podrijetla:

(a) u skladu s člankom 3. Uredbe (EZ) br. 2073/2005 u pogledu mikrobioloških kriterija;

(b) u skladu sa zakonodavstvom Unije o sljedećem:

— praćenju kemijskih rezidua, u skladu s Direktivom Vijeća 96/23/EZ i Odlukom Komisije 97/747/EZ ([32]);

— najvećim dopuštenim količinama rezidua farmakološki djelatnih tvari, u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 37/2010 ([33]) i Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2018/470 ([34]);

([32]) Odluka Komisije 97/747/EZ od 27. listopada 1997. o utvrđivanju razina i učestalosti uzorkovanja propisanog Direktivom Vijeća 96/23/EZ za praćenje određenih tvari i njihovih rezidua u određenim proizvodima životinjskog podrijetla (SL L 303, 6.11.1997., str. 12.).

([33]) Uredba Komisije (EU) br. 37/2010 od 22. prosinca 2009. o farmakološki djelatnim tvarima i njihovoj klasifikaciji u odnosu na najveće dopuštene količine rezidua u hrani životinjskog podrijetla (SL L 15, 20.1.2010., str. 1.).

([34]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/470 od 21. ožujka 2018. o detaljnim pravilima o najvećim dopuštenim količinama rezidua koje treba uzeti u obzir pri provođenju kontrola za hranu podrijetlom od životinja liječenih u EU-u u skladu s člankom 11. Direktive 2001/82/EZ (SL L 79, 22.3.2018., str. 16.).

— zabranjenim i neodobrenim tvarima, u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 37/2010, Direktivom Vijeća 96/22/EZ ([35]), Odlukom Komisije 2005/34/EZ ([36]);

— kontaminantima, u skladu s uredbama (EZ) br. 1881/2006 i (EZ) br. 124/2009 o utvrđivanju najvećih dopuštenih količina određenih kontaminanata u hrani;

— ostacima pesticida u skladu s Uredbom (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća ([37]);

(c) da ne sadržavaju fizičke opasnosti, kao što su strana tijela.

4. Ako subjekt u poslovanju s hranom primjenjuje postupke navedene u smjernicama za primjenu načela koja se temelje na sustavu HACCP u skladu s člankom 5. stavkom 5. Uredbe (EZ) br. 852/2004, revizijom se obuhvaća ispravna primjena tih smjernica.

5. Pri obavljanju revizijskih zadaća nadležna tijela posebno vode brigu da se poduzme sljedeće:

(a) odredi ispunjavaju li osoblje i aktivnosti osoblja u objektu u svim fazama proizvodnog procesa zahtjeve u pogledu higijenskih praksi i HACCP-a utvrđene u članku 3. Uredbe (EZ) br. 2073/2005, člancima 4. i 5. Uredbe (EZ) br. 852/2004 i članku 3. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 853/2004. Kao nadopuna reviziji, nadležna tijela mogu provoditi testove učinkovitosti kako bi se uvjerila da je osoblje dovoljno osposobljeno;

(b) provjeri sva relevantna evidencija subjekta u poslovanju s hranom;

(c) uzmu uzorci za laboratorijsku analizu ako je to potrebno;

(d) dokumentiraju svi elementi koji su uzeti u obzir i svi nalazi revizije.

Članak 4.

Priroda i učestalost revizija

1. Vrsta i opseg revizijskih zadaća za pojedinačne objekte ovisi o procijenjenom riziku. U tu svrhu nadležno tijelo redovito procjenjuje:

(a) rizik za zdravlje ljudi i, prema potrebi, rizik za zdravlje životinja;

(b) u slučaju klaonica, aspekte dobrobiti životinja;

(c) vrstu i produktivnost postupaka koji se provode;

(d) prijašnje ponašanje subjekta u poslovanju s hranom s obzirom na poštovanje zakonodavstva o hrani.

2. Ako subjekti u poslovanju s hranom koji djeluju u prehrambenom lancu poduzimaju dodatne mjere kako bi zajamčili sigurnost hrane primjenjujući integrirane sustave, vlastite sustave kontrole, postupke potvrđivanja (certifikacije) od strane neovisne treće strane ili neka druga sredstva, i ako su te mjere dokumentirane, a životinje na koje se mjere primjenjuju jasno označene, službeni veterinar može to uzeti u obzir pri obavljanju revizija povezanih s dobrom higijenskom praksom i postupcima temeljenima na sustavu HACCP.

POGLAVLJE II.

Posebni zahtjevi povezani s identifikacijskim oznakama

Članak 5.

U svim objektima koji su odobreni u skladu Uredbom (EZ) br. 853/2004 provjerava se usklađenost sa zahtjevima iz te uredbe koji se odnose na stavljanje identifikacijskih oznaka, uz provjeru usklađenosti s ostalim zahtjevima koji se odnose na sljedivost u skladu s člankom 18. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

([35]) Direktiva Vijeća 96/22/EZ od 29. travnja 1996. o zabrani primjene određenih tvari hormonskog ili tireostatskog učinka i beta-agonista na farmskim životinjama i o stavljanju izvan snage direktiva 81/602/EEZ, 88/146/EEZ i 88/299/EEZ (SL L 125, 23.5.1996., str. 3.);
([36]) Odluka Komisije 2005/34/EZ od 11. siječnja 2005. o utvrđivanju usklađene norme za ispitivanje određenih rezidua u proizvodima životinjskoga podrijetla uvezenih iz trećih zemalja (SL L 16, 20.1.2005., str. 61.).
([37]) Uredba (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2005. o maksimalnim razinama ostataka pesticida u ili na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla i o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ (SL L 70, 16.3.2005., str. 1.).

POGLAVLJE III.

Znanstveni i tehnološki napredak

Članak 6.

Države članice obavješćuju Komisiju i druge države članice o znanstvenom i tehnološkom napretku, kako je navedeno u članku 16. stavku 2. točki (b) Uredbe (EU) 2017/625, kako bi ga potonje uzele u obzir i, prema potrebi, poduzele daljnje mjere.

GLAVA III.

POSEBNI ZAHTJEVI ZA PROVEDBU SLUŽBENIH KONTROLA SVJEŽEG MESA I UJEDNAČENA MINIMALNA UČESTALOST TIH KONTROLA

POGLAVLJE I.

Revizije

Članak 7.

Dodatni zahtjevi za revizije u objektima u kojima se rukuje svježim mesom

1. Pored zahtjeva za revizije iz članaka 3. i 4., nadležna tijela pri provedbi revizija u objektima u kojima se rukuje svježim mesom provjeravaju pridržavaju li se subjekti u poslovanju s hranom kontinuirano vlastitih postupaka povezanih sa skupljanjem, prijevozom, skladištenjem svježeg mesa i rukovanjem njime te uporabom ili odlaganjem nusproizvoda životinjskog podrijetla, među ostalim specificiranog rizičnog materijala, za koje su odgovorni.

2. Tijekom revizija u klaonicama nadležna tijela provjeravaju ocjenjivanje podataka o prehrambenom lancu, kako je utvrđeno u odjeljku III. Priloga II. Uredbi (EZ) br. 853/2004.

3. Prilikom provedbe revizija postupaka koji se temelje na sustavu HACCP nadležna tijela provjeravaju poštuju li se postupci utvrđeni u odjeljku II. Priloga II. Uredbi (EZ) br. 853/2004 i osigurava li se postupcima subjekata u poslovanju s hranom, u mjeri u kojoj je to moguće, da svježe meso:

(a) ne pokazuje patološke anomalije ili promjene;

(b) ne sadržava

i. fekalna onečišćenja; ili

ii. bilo koja druga onečišćenja za koja se smatra da predstavljaju neprihvatljiv rizik za zdravlje ljudi;

(c) u skladu je s mikrobiološkim kriterijima iz članka 3. Uredbe (EZ) br. 2073/2005;

(d) ne sadržava specificirani rizični materijal, u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EZ) br. 999/2001.

POGLAVLJE II.

Službene kontrole svježeg mesa

Članak 8.

Relevantnost rezultata revizije

Prilikom provedbe službenih kontrola u skladu s ovim poglavljem službeni veterinar uzima u obzir rezultate revizija provedenih u skladu s poglavljem I. Ako je potrebno, službeni veterinar usmjerava službene kontrole na nedostatke utvrđene tijekom prethodnih revizija.

Odjeljak 1.:

Provjere dokumenata

Članak 9.

Obveze nadležnih tijela u pogledu provjere dokumenata

1. Nadležna tijela obavješćuju subjekta u poslovanju s hranom na gospodarstvu podrijetla o najmanjim elementima informacija o prehrambenom lancu koje se moraju dostaviti subjektu koji upravlja klaonicom u skladu s odjeljkom III. Priloga II. Uredbi (EZ) br. 853/2004.

2. Nadležna tijela provode potrebne provjere dokumenata kako bi provjerila sljedeće:

(a) prenose li se informacije o prehrambenom lancu dosljedno i djelotvorno između subjekta u poslovanju s hranom koji uzgaja i drži životinje prije slanja i subjekta koji upravlja klaonicom;

(b) jesu li informacije o prehrambenom lancu valjane i pouzdane;

(c) šalju li se relevantne povratne informacije, ako postoje, gospodarstvu podrijetla u skladu s člankom 39. stavkom 5.

3. Ako se životinje šalju na klanje u drugu državu članicu, nadležna tijela na gospodarstvu podrijetla i na mjestu klanja surađuju kako bi se osiguralo da su informacije o prehrambenom lancu koje pruža subjekt u poslovanju s hranom na gospodarstvu podrijetla lako dostupne subjektu koji upravlja klaonicom, koji te informacije prima.

Članak 10.

Obveze službenih veterinara u pogledu provjere dokumenata

1. Službeni veterinar provjerava rezultate provjera i ocjenjivanja informacija o prehrambenom lancu koje dostavlja subjekt koji upravlja klaonicom u skladu s odjeljkom III. Priloga II. Uredbi (EZ) br. 853/2004. Prilikom obavljanja *ante mortem* i *post mortem* pregleda službeni veterinar uzima u obzir te provjere i ocjenjivanje i sve druge relevantne informacije iz evidencije gospodarstva podrijetla životinja.

2. Prilikom obavljanja *ante mortem* i *post mortem* pregleda službeni veterinar uzima u obzir službene certifikate predviđene u skladu s člankom 29. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/628 ([38]) i sve izjave veterinara koji provode službene kontrole ili druge provjere na razini primarne proizvodnje.

3. U slučaju prisilnog klanja domaćih papkara i kopitara izvan klaonice službeni veterinar u klaonici pregledava certifikate predviđene u skladu s člankom 29. Provedbene uredbe (EU) 2019/628 koje je izdao službeni veterinar koji je proveo *ante mortem* pregled u skladu s odjeljkom I. poglavljem VI. točkom 6. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004 i sve druge relevantne informacije koje je dostavio subjekt u poslovanju s hranom.

4. U slučaju krupne slobodno živuće divljači službeni veterinar u objektu za obradu divljači pregledava i uzima u obzir izjavu koja prati tijelo životinje, koju je izdala izučena osoba u skladu s odjeljkom IV. poglavljem II. točkom 4. podtočkom (a) Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004.

Odjeljak 2.:

***Ante mortem* pregled**

Članak 11.

Zahtjevi povezani s *ante mortem* pregledima u klaonici

1. Prije klanja sve se životinje podvrgavaju *ante mortem* pregledu. Međutim, pregled se može ograničiti na reprezentativni uzorak ptica iz svakog jata i reprezentativni uzorak dvojezubaca sa svakog gospodarstva podrijetla dvojezubaca.

2. *Ante mortem* pregled obavlja se u roku od 24 sata od dolaska životinje u klaonicu i manje od 24 sata prije klanja. Službeni veterinar može zatražiti dodatan *ante mortem* pregled u bilo kojem drugom trenutku.

3. *Ante mortem* pregledom utvrđuje se postoje li kod dotične životinje znakovi koji upućuju na sljedeće:

(a) ugroženost zdravlja i dobrobiti životinje;

([38]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/628 od 8 travnja 2019. o predlošcima službenih certifikata za određene životinje i robu te o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2074/2005 i Provedbene uredbe (EU) 2016/759 u pogledu tih predložaka certifikata (vidjeti stranicu 101. ovoga Službenog lista).

(b) stanje, anomalije ili bolest zbog kojih je njezino svježe meso neprikladno za prehranu ljudi ili koji bi mogli negativno utjecati na zdravlje životinje, pri čemu posebnu pozornost treba obratiti na otkrivanje zoonoza i bolesti životinja za koje su pravila o zdravlju životinja utvrđena u Uredbi (EU) 2016/429;

(c) uporabu zabranjenih ili neodobrenih tvari, zlouporabu veterinarskih lijekova ili prisutnost ostataka kemijskih tvari ili kontaminanata.

4. *Ante mortem* pregled uključuje provjeru usklađenosti subjekata u poslovanju s hranom s njihovom obvezom da osiguraju da životinje imaju čistu kožu ili runo kako bi se spriječio neprihvatljiv rizik od kontaminacije svježeg mesa tijekom klanja.

5. Službeni veterinar provodi klinički pregled svih životinja koje je subjekt u poslovanju s hranom ili službeni pomoćnik eventualno odvojio na stranu radi temeljitijeg *ante mortem* pregleda.

6. Ako je *ante mortem* pregled proveden na gospodarstvu podrijetla u skladu s člankom 5. Delegirane uredbe (EU) 2019/624, službeni veterinar u klaonici provodi *ante mortem* pregled samo u predviđenim slučajevima i u predviđenoj mjeri.

Odjeljak 3.:

***Post mortem* pregled**

Članak 12.

Zahtjevi za *post mortem* pregled

1. Podložno odstupanju utvrđenom u odjeljku IV. poglavlju II. točki 4. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004, trupovi i prateći nusproizvodi klanja podvrgavaju se *post mortem* pregledu:

(a) bez odlaganja poslije klanja; ili

(b) što je moguće prije nakon dolaska u objekt za obradu divljači.

2. Nadležna tijela mogu od subjekta u poslovanju s hranom zatražiti da osigura posebnu tehničku opremu i dovoljno prostora za provjeru nusproizvoda klanja.

3. Nadležna tijela:

(a) provjeravaju sve vanjske strane, među ostalim vanjske strane tjelesnih šupljina trupova, i nusproizvode klanja;

(b) posebnu pozornost posvećuju otkrivanju zoonoza i bolesti životinja za koje su pravila o zdravlju životinja utvrđena u Uredbi (EU) 2016/429.

4. Brzina linije klanja i broj prisutnih članova osoblja nadležnog za preglede takvi su da omogućuju ispravno obavljanje pregleda.

Članak 13.

Odstupanje od vremenskog okvira za *post mortem* pregled

1. Odstupajući od članka 12. stavka 1., ako u objektu za obradu divljači ili klaonici tijekom klanja i obrade nije prisutan ni službeni veterinar ni službeni pomoćnik, nadležna tijela mogu dopustiti da se *post mortem* pregled odgodi za najviše 24 sata od klanja ili dolaska u objekt za obradu divljači, pod sljedećim uvjetima:

(a) životinje su zaklane u klaonici malog kapaciteta ili objektu za obradu divljači malog kapaciteta u kojem se kolje ili obrađuje:

   i. manje od 1 000 jedinica stoke godišnje; ili

   ii. manje od 150 000 primjeraka peradi, dvojezubaca i sitne slobodno živuće divljači godišnje;

(b) unutar objekta postoji dovoljno prostora za skladištenje svježeg mesa i nusproizvoda klanja kako bi ih se moglo pregledati;

(c) *post mortem* pregled obavlja službeni veterinar.

(2) Nadležna tijela mogu povećati pragove utvrđene u stavku 1. točki (a) podtočkama i. te ii. ako osiguraju da se odstupanje primjenjuje u najmanjim klaonicama i objektima za obradu divljači koji su u skladu s definicijom klaonice malog kapaciteta ili objekta za obradu divljači malog kapaciteta i pod uvjetom da ukupna godišnja proizvodnja u tim objektima ne premašuje 5 % ukupne količine svježeg mesa koje se proizvodi u državi članici:

(a) za predmetne vrste;

(b) ili za sve papkare i kopitare zajedno;

(c) za svu perad zajedno; ili

(d) za sve ptice i dvojezupce zajedno.

U tom slučaju nadležna tijela obavješćuju o tom odstupanju i dokazima kojima se ono podupire u skladu s postupkom utvrđenim u Direktivi (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća ([39]);

3. Za potrebe stavka 1. točke (a) podtočke i. primjenjuju se stope konverzije utvrđene u članku 17. stavku 6. Uredbe (EZ) br. 1099/2009. Međutim, na ovce i koze te male (< 100 kg žive vage) jelene (*Cervidae*) primjenjuje se stopa konverzije od 0,05 jedinica stoke, dok se na ostalu krupnu divljač primjenjuje stopa konverzije od 0,2 jedinice stoke.

Članak 14.

Zahtjevi za dodatna ispitivanja u okviru *post mortem* pregleda

1. Dodatna ispitivanja, kao što su palpacija i incizija dijelova trupa i nusproizvoda klanja te laboratorijska ispitivanja, obavljaju se ako je to potrebno za sljedeće:

(a) postavljanje konačne dijagnoze s obzirom na opasnost na koju se sumnja; ili

(b) otkrivanje:

i. bolesti životinja za koju su u Uredbi (EU) 2016/429 utvrđena pravila o zdravlju životinja;

ii. ostataka kemijskih tvari ili kontaminanata kako je navedeno u Direktivi 96/23/EZ i Odluci 97/747/EZ, posebno:

— ostataka kemijskih tvari koji premašuju razine utvrđene u uredbama (EU) br. 37/2010 i (EZ) br. 396/2005;

— kontaminanata koji premašuju najveće dopuštene količine utvrđene u uredbama (EZ) br. 1881/2006 i (EZ) br. 124/2009; ili

— ostataka tvari koje su zabranjene ili neodobrene u skladu s Uredbom (EU) br. 37/2010 ili Direktivom 96/22/EZ;

iii. neusklađenosti s mikrobiološkim kriterijima iz članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe (EZ) br. 2073/2005 ili moguće prisutnosti drugih mikrobioloških opasnosti zbog kojih svježe meso ne bi bilo prikladno za prehranu ljudi;

iv. ostalih čimbenika zbog kojih bi svježe meso trebalo proglasiti neprikladnim za prehranu ljudi ili zbog kojih bi trebalo ograničiti njegovu uporabu.

2. Tijekom *post mortem* pregleda poduzimaju se mjere opreza kako bi se osiguralo da je kontaminacija svježeg mesa radnjama kao što su palpacija, rezanje ili incizija svedena na najmanju moguću mjeru.

Članak 15.

Zahtjevi za *post mortem* pregled domaćih kopitara, goveda starijih od osam mjeseci i domaćih svinja starijih od pet tjedana te krupne slobodno živuće divljači

1. Zahtjevi iz ovog članka primjenjuju se uz zahtjeve iz članaka 12. i 14.

([39]) Direktiva (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL L 241, 17.9.2015., str. 1.).

2. Službeni veterinar zahtijeva da se za potrebe *post mortem* pregleda trupovi domaćih kopitara, goveda starijih od osam mjeseci i domaćih svinja starijih od pet tjedana rasijeku na polovice po uzdužnoj crti kralježnice.

3. Ako je to potrebno za *post mortem* pregled, službeni veterinar može zatražiti da se bilo koja glava ili trup rasijeku uzdužno. Međutim, kako bi se uzele u obzir određene prehrambene navike, tehnološki razvoj ili posebne sanitarne prilike, službeni veterinar može dopustiti da se na *post mortem* pregled dostave trupovi domaćih kopitara, goveda starijih od osam mjeseci i domaćih svinja starijih od pet tjedana koji nisu rasječeni na polovice.

4. U klaonicama malog kapaciteta ili objektima za obradu divljači malog kapaciteta u kojima se obrađuje manje od 1 000 jedinica stoke godišnje službeni veterinar može iz sanitarnih razloga odobriti rasijecanje na četvrtine trupova odraslih domaćih kopitara, odraslih goveda i odrasle krupne slobodno živuće divljači prije *post mortem* pregleda.

Članak 16.

Dodatni zahtjevi za *post mortem* pregled u slučaju prisilnog klanja

U slučaju prisilnog klanja trup se što je moguće prije podvrgava *post mortem* pregledu u skladu s člancima 12., 13., 14. i 15. prije nego što ga se proglasi prikladnim za prehranu ljudi.

Članak 17.

Praktično uređenje *post mortem* pregleda domaćih goveda, domaćih ovaca i koza, domaćih kopitara i domaćih svinja

Ako *post mortem* pregled obavlja službeni veterinar, ako se on obavlja pod nadzorom službenog veterinara ili, ako postoje dostatna jamstva, pod odgovornošću službenog veterinara u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkom (c) Uredbe (EU) 2017/625 i člankom 7. Delegirane uredbe 2019/624, nadležna tijela osiguravaju da se, u slučaju domaćih goveda, domaćih ovaca i koza, domaćih kopitara i domaćih svinja, uz zahtjeve utvrđene u člancima 12., 14. i 15. poštuje i praktično uređenje iz članaka od 18. do 24.

Članak 18.

Mlada goveda

1. Trupovi i nusproizvodi klanja sljedećih goveda podvrgavaju se postupcima *post mortem* pregleda utvrđenima u stavku 2.:

(a) životinje mlađe od osam mjeseci; i

(b) životinje mlađe od 20 mjeseci ako su tijekom cijelog života uzgajane bez pristupa pašnjacima u državi članici ili regiji države članice službeno slobodnoj od tuberkuloze u skladu s člankom 1. Odluke 2003/467/EZ.

2. Postupci *post mortem* pregleda uključuju barem vizualni pregled sljedećeg:

(a) glave i ždrijela; međutim, uz palpaciju i pregled retrofaringealnih limfnih čvorova (*Lnn. retrofaringiales*) u svrhu nadzora statusa države članice službeno slobodne od tuberkuloze države članice mogu odlučiti provesti dodatne preglede; pregled usne šupljine i ždrijela;

(b) pluća, dušnika i jednjaka; palpaciju pluća; palpaciju i pregled bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova (*Lnn. bifurcationes, eparteriales* i *mediastinales*);

(c) osrčja i srca;

(d) ošita;

(e) jetara te limfnih čvorova jetara i pankreasa (*Lnn. portales*);

(f) želučano-crijevnog trakta, mezenterija te limfnih čvorova oko želuca i mezenterija (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales* i *caudales*);

(g) slezene;

(h) bubrega;

i. pleure i potrbušnice;

(j) područja oko pupka i zglobova mladunčadi.

3. Službeni veterinar provodi sljedeće postupke *post mortem* pregleda primjenom incizije i palpacije trupa i nusproizvoda klanja ako postoje naznake mogućeg rizika za zdravlje ljudi te zdravlje ili dobrobit životinja navedene u članku 24.:

(a) inciziju retrofaringealnih limfnih čvorova (*Lnn. retropharyngiales*); palpaciju jezika;

(b) inciziju bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova (*Lnn. bifurcationes, eparteriales* i *mediastinales*); otvaranje dušnika i glavnih ogranaka bronhija po dužini; donja trećina pluća zarezuje se okomito na njihove glavne osi; te incizije nisu potrebne ako pluća nisu namijenjena prehrani ljudi;

(c) uzdužnu inciziju srca radi otvaranja srčanih klijetki i zarezivanja srčane pregrade;

(d) inciziju limfnih čvorova oko želuca i oko mezenterija;

(e) palpaciju slezene;

(f) inciziju bubrega i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. renales*);

(g) palpaciju područja oko pupka i zglobova. Područje oko pupka zarezuje se, a zglobovi otvaraju; mora se pregledati sinovijalna tekućina.

Članak 19.

Ostala goveda

1. Trupovi i nusproizvodi klanja goveda, osim onih iz članka 18. stavka 1., podvrgavaju se sljedećim postupcima *post mortem* pregleda:

(a) vizualnom pregledu glave i ždrijela; inciziji i pregledu retrofaringealnih limfnih čvorova (*Lnn. retropharyngiales*); pregledu vanjskih mišića za žvakanje, koji se zarezuju dvama incizijama usporednima s donjom čeljusti, te unutarnjih mišića za žvakanje (unutarnji pterigoidni mišići), koji se zarezuju uzduž jedne ravnine. Jezik se mora osloboditi kako bi se omogućilo obavljanje detaljnog pregleda usne šupljine i ždrijela;

(b) pregledu dušnika i jednjaka; vizualnom pregledu i palpaciji pluća; inciziji i pregledu bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova (*Lnn. bifurcationes, eparteriales* i *mediastinales*);

(c) vizualnom pregledu osrčja i srca, pri čemu se srce zarezuje uzdužno kako bi se otvorile srčane klijetke i zarezala srčana pregrada;

(d) vizualnom pregledu ošita;

(e) vizualnom pregledu jetara te limfnih čvorova jetara i pankreasa (*Lnn. portales*);

(f) vizualnom pregledu želučano-crijevnog trakta, mezenterija te limfnih čvorova oko želuca i mezenterija (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales* i *caudales*); palpaciji limfnih čvorova oko želuca i oko mezenterija;

(g) vizualnom pregledu slezene;

(h) vizualnom pregledu bubrega;

i. vizualnom pregledu pleure i potrbušnice;

(j) vizualnom pregledu genitalnih organa (osim penisa ako je već uklonjen);

(k) vizualnom pregledu vimena i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. supramammarii*).

2. Službeni veterinar provodi sljedeće postupke *post mortem* pregleda primjenom incizije i palpacije trupa i nusproizvoda klanja ako postoje naznake mogućeg rizika za zdravlje ljudi te zdravlje ili dobrobit životinja navedene u članku 24.:

(a) inciziju i pregled submaksilarnih i parotidnih limfnih čvorova (*Lnn. mandibulares* i *parotidei*); palpaciju jezika i ždrijela;

(b) inciziju i pregled bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova (*Lnn. bifurcationes, eparteriales* i *mediastinales*); otvaranje dušnika i glavnih ogranaka bronhija po dužini; donja trećina pluća zarezuje se okomito na njihove glavne osi; te incizije nisu potrebne ako pluća nisu namijenjena prehrani ljudi;

(c) palpaciju jetara te limfnih čvorova jetara i pankreasa (*Lnn. portales*); inciziju na želučanoj strani jetara i na dnu „spiegelova" režnja (*lobus caudatus*) radi pregleda žučnih kanala;

(d) inciziju limfnih čvorova oko želuca i oko mezenterija;

(e) palpaciju slezene;

(f) inciziju bubrega i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. renales*);

(g) palpaciju i inciziju vimena i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. supramammarii*) kod krava. Svaka polovica vimena otvara se dugim dubokim rezom do mliječne cisterne (*sinus lactiferi*) i limfni čvorovi vimena se zarezuju, osim ako vime nije namijenjeno prehrani ljudi.

Članak 20.

Mlade domaće ovce i koze te ovce kojima nisu izbili trajni sjekutići

1. Trupovi i nusproizvodi klanja ovaca kojima nisu izbili trajni sjekutići ili koje su mlađe od 12 mjeseci te koza mlađih od šest mjeseci podvrgavaju se sljedećim postupcima *post mortem* pregleda:

(a) vizualnom pregledu glave, među ostalim, ždrijela, usne šupljine, jezika te parotidnih i retrofaringealnih limfnih čvorova. Ti pregledi nisu potrebni ako nadležna tijela mogu jamčiti da se glava, uključujući jezik i mozak, neće upotrijebiti za prehranu ljudi;

(b) vizualnom pregledu pluća, dušnika i jednjaka te bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova (*Lnn. bifurcationes, eparteriales* i *mediastinales*);

(c) vizualnom pregledu osrčja i srca;

(d) vizualnom pregledu ošita;

(e) vizualnom pregledu jetara te limfnih čvorova jetara i pankreasa (*Lnn. portales*);

(f) vizualnom pregledu želučano-crijevnog trakta, mezenterija te limfnih čvorova oko želuca i mezenterija (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales* i *caudales*);

(g) vizualnom pregledu slezene;

(h) vizualnom pregledu bubrega;

i. vizualnom pregledu pleure i potrbušnice;

(j) vizualnom pregledu područja oko pupka i zglobova.

2. Službeni veterinar provodi sljedeće postupke *post mortem* pregleda primjenom incizije i palpacije trupa i nusproizvoda klanja ako postoje naznake mogućeg rizika za zdravlje ljudi te zdravlje ili dobrobit životinja navedene u članku 24.:

(a) palpaciju ždrijela, usne šupljine, jezika i parotidnih limfnih čvorova. Osim ako je pravilima o zdravlju životinja utvrđeno drugačije, ti pregledi nisu potrebni ako nadležna tijela mogu jamčiti da se glava, uključujući jezik i mozak, neće upotrijebiti za prehranu ljudi;

(b) palpaciju pluća; inciziju pluća, dušnika, jednjaka te bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova;

(c) inciziju srca;

(d) palpaciju jetara i pripadajućih limfnih čvorova; inciziju na želučanoj strani jetara radi pregleda žučnih kanala;

(e) palpaciju slezene;

(f) inciziju bubrega i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. renales*);

(g) vizualni pregled područja oko pupka i zglobova; područje oko pupka zarezuje se, a zglobovi otvaraju; pregledava se sinovijalna tekućina.

Članak 21.

Ostale domaće ovce i koze

1. Trupovi i nusproizvodi klanja ovaca kojima su izbili trajni sjekutići ili ovaca dobi od 12 mjeseci ili više te koza dobi od šest mjeseci ili više podvrgavaju se sljedećim postupcima *post mortem* pregleda:

(a) vizualnom pregledu glave, među ostalim, ždrijela, usne šupljine, jezika i parotidnih limfnih čvorova te palpaciji retrofaringealnih limfnih čvorova. Ti pregledi nisu potrebni ako nadležna tijela mogu jamčiti da se glava, uključujući jezik i mozak, neće upotrijebiti za prehranu ljudi;

(b) vizualnom pregledu pluća, dušnika i jednjaka; palpaciji pluća te bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova (*Lnn. bifurcationes, eparteriales* i *mediastinales*);

(c) vizualnom pregledu osrčja i srca;

(d) vizualnom pregledu ošita;

(e) vizualnom pregledu jetara te limfnih čvorova jetara i pankreasa (*Lnn. portales*); palpaciji jetara i pripadajućih limfnih čvorova; inciziji na želučanoj strani jetara radi pregleda žučnih kanala;

(f) vizualnom pregledu želučano-crijevnog trakta, mezenterija te limfnih čvorova oko želuca i mezenterija (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales* i *caudales*);

(g) vizualnom pregledu slezene;

(h) vizualnom pregledu bubrega;

i. vizualnom pregledu pleure i potrbušnice;

(j) vizualnom pregledu genitalnih organa (osim penisa ako je već uklonjen);

(k) vizualnom pregledu vimena i pripadajućih limfnih čvorova.

2. Službeni veterinar provodi sljedeće postupke *post mortem* pregleda primjenom incizije i palpacije trupa i nusproizvoda klanja ako postoje naznake mogućeg rizika za zdravlje ljudi te zdravlje ili dobrobit životinja navedene u članku 24.:

(a) palpaciju ždrijela, usne šupljine, jezika i parotidnih limfnih čvorova. Osim ako je pravilima o zdravlju životinja utvrđeno drugačije, ti pregledi nisu potrebni ako nadležna tijela mogu jamčiti da se glava, uključujući jezik i mozak, neće upotrijebiti za prehranu ljudi;

(b) inciziju pluća, dušnika, jednjaka te bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova;

(c) inciziju srca;

(d) palpaciju slezene;

(e) inciziju bubrega i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. renales*).

Članak 22.

Domaći kopitari

1. Trupovi i nusproizvodi klanja domaćih kopitara podvrgavaju se sljedećim postupcima *post mortem* pregleda:

(a) vizualnom pregledu glave i, nakon što se oslobodi jezik, ždrijela; jezik se mora osloboditi kako bi se omogućilo obavljanje detaljnog pregleda usne šupljine i ždrijela, a i sam jezik mora se vizualno pregledati;

(b) vizualnom pregledu pluća, dušnika i jednjaka te bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova (*Lnn. bifurcationes, eparteriales* i *mediastinales*);

(c) vizualnom pregledu osrčja i srca;

(d) vizualnom pregledu ošita;

(e) vizualnom pregledu jetara te limfnih čvorova jetara i pankreasa (*Lnn. portales*);

(f) vizualnom pregledu želučano-crijevnog trakta, mezenterija te limfnih čvorova oko želuca i mezenterija (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales* i *caudales*);

(g) vizualnom pregledu slezene;

(h) vizualnom pregledu bubrega;

i. vizualnom pregledu pleure i potrbušnice;

(j) vizualnom pregledu genitalnih organa pastuha (osim penisa ako je već uklonjen) i kobila;

(k) vizualnom pregledu vimena i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. supramammarii*);

(l) vizualnom pregledu područja oko pupka i zglobova mladunčadi;

(m) u slučaju sivih konja, pregledu mišića i limfnih čvorova (*Lnn. subrhomboidei*) plećke ispod lopatične hrskavice nakon što se olabave vezivni mišići jedne plećke, radi provjere prisutnosti melanoze i melanoma. Bubrezi se otvaraju.

2. Službeni veterinar provodi sljedeće postupke *post mortem* pregleda primjenom incizije i palpacije trupa i nusproizvoda klanja ako postoje naznake mogućeg rizika za zdravlje ljudi te zdravlje ili dobrobit životinja navedene u članku 24.:

(a) palpaciju i inciziju submaksilarnih, retrofaringealnih i parotidnih limfnih čvorova (*Lnn. retropharyngiales, mandibulares* i *parotidei*); palpaciju jezika;

(b) palpaciju pluća; palpaciju i inciziju bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova. Dušnik i glavni ogranci bronhija otvaraju se po dužini, a donja trećina pluća zarezuje se okomito na njihove glavne osi; međutim, ti rezovi nisu potrebni ako pluća nisu namijenjena prehrani ljudi;

(c) uzdužnu inciziju srca radi otvaranja srčanih klijetki i zarezivanja srčane pregrade;

(d) palpaciju i inciziju jetara te limfnih čvorova jetara i pankreasa (*Lnn. portales*);

(e) inciziju limfnih čvorova oko želuca i oko mezenterija;

(f) palpaciju slezene;

(g) palpaciju bubrega te inciziju bubrega i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. renales*);

(h) inciziju limfnih čvorova vimena;

i. palpaciju područja oko pupka i zglobova mladunčadi. U slučaju sumnje, područje oko pupka zarezuje se, a zglobovi otvaraju; mora se pregledati sinovijalna tekućina;

(j) kod sivih konja inciziju cijelog bubrega.

Članak 23.

Domaće svinje

1. Trupovi i nusproizvodi klanja domaćih svinja podvrgavaju se sljedećim postupcima *post mortem* pregleda:

(a) vizualnom pregledu glave i ždrijela;

(b) vizualnom pregledu usne šupljine, ždrijela i jezika;

(c) vizualnom pregledu pluća, dušnika i jednjaka;

(d) vizualnom pregledu osrčja i srca;

(e) vizualnom pregledu ošita;

(f) vizualnom pregledu jetara te limfnih čvorova jetara i pankreasa (*Lnn. portales*); vizualnom pregledu želučano-crijevnog trakta, mezenterija te limfnih čvorova oko želuca i mezenterija (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales* i *caudales*);

(g) vizualnom pregledu slezene; vizualnom pregledu bubrega; vizualnom pregledu pleure i potrbušnice;

(h) vizualnom pregledu genitalnih organa (osim penisa ako je već uklonjen);

i. vizualnom pregledu vimena i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. supramammarii*);

(j) vizualnom pregledu područja oko pupka i zglobova mladunčadi.

2. Službeni veterinar provodi sljedeće postupke *post mortem* pregleda primjenom incizije i palpacije trupa i nusproizvoda klanja ako postoje naznake mogućeg rizika za zdravlje ljudi te zdravlje ili dobrobit životinja navedene u članku 24.:

(a) inciziju i pregled submaksilarnih limfnih čvorova (*Lnn. mandibulares*);

(b) palpaciju pluća te bronhijalnih i medijastinalnih limfnih čvorova (*Lnn. bifurcationes, eparteriales* i *mediastinales*). Dušnik i glavni ogranci bronhija otvaraju se po dužini, a donja trećina pluća zarezuje se okomito na njihove glavne osi; ti rezovi nisu potrebni ako pluća nisu namijenjena prehrani ljudi;

(c) uzdužnu inciziju srca radi otvaranja srčanih klijetki i zarezivanja srčane pregrade;

(d) palpaciju jetara i pripadajućih limfnih čvorova;

(e) palpaciju i, prema potrebi, inciziju limfnih čvorova oko želuca i mezenterija;

(f) palpaciju slezene;

(g) inciziju bubrega i pripadajućih limfnih čvorova (*Lnn. renales*);

(h) inciziju limfnih čvorova vimena;

i. palpaciju područja oko pupka i zglobova mladunčadi, te, prema potrebi, inciziju područja oko pupka i otvaranje zglobova.

Članak 24.

Naznake mogućih rizika za zdravlje ljudi te zdravlje ili dobrobit životinja kod domaćih goveda, domaćih ovaca i koza, domaćih kopitara i domaćih svinja

Službeni veterinar obavlja dodatne postupke *post mortem* pregleda iz članka 18. stavka 3., članka 19. stavka 2., članka 20. stavka 2., članka 21. stavka 2., članka 22. stavka 2. i članka 23. stavka 2. primjenom incizije i palpacije trupa i nusproizvoda klanja ako smatra da nešto od sljedećeg upućuje na mogući rizik za zdravlje ljudi te zdravlje ili dobrobit životinja:

(a) provjere i analize provjera dokumentacije provedenih u skladu s člancima 9. i 10.;

(b) nalazi *ante mortem* pregleda provedenog u skladu s člankom 11.;

(c) rezultati provjera usklađenosti s pravilima o dobrobiti životinja provedenih u skladu s člankom 38.;

(d) nalazi *post mortem* pregleda provedenog u skladu s člancima od 12. do 24.;

(e) dodatni epidemiološki podaci ili drugi podaci s gospodarstva podrijetla životinja.

Članak 25.

Praktično uređenje *post mortem* pregleda peradi

1. Sva se perad podvrgava *post mortem* pregledu, u kojem može pomagati osoblje klaonice u skladu s člankom 18. stavkom 3. Uredbe (EU) 2017/625. Službeni veterinar ili službeni pomoćnik u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkom (c) te uredbe osobno obavlja sljedeće provjere:

(a) dnevni pregled unutarnjih organa i tjelesnih šupljina na reprezentativnom uzorku iz svakog jata;

(b) detaljan pregled na nasumično odabranom uzorku dijelova ptica ili cijelih ptica iz svakog jata koje su nakon *post mortem* pregleda proglašene neprikladnima za prehranu ljudi;

(c) sve dodatne preglede koji su potrebni ako postoji razlog za sumnju da meso dotičnih ptica nije prikladno za prehranu ljudi.

2. Odstupajući od stavka 1., nadležna tijela mogu odlučiti da *post mortem* pregledu podliježe samo reprezentativni uzorak peradi iz svakog jata ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) subjekti u poslovanju s hranom raspolažu sustavom za otkrivanje i odvajanje ptica s anomalijama ili nedostacima ili ptica koje su kontaminirane koji službeni veterinar smatra zadovoljavajućim;

(b) klaonica bilježi dugogodišnju usklađenost sa zahtjevima koji se odnose na sljedeće:

i. opće i posebne zahtjeve u skladu s člankom 4. Uredbe (EZ) br. 852/2004, uključujući mikrobiološke kriterije koji se primjenjuju na točke 1.28. i 2.1.5. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 2073/2005;

ii. postupke koji se temelje na načelima sustava HACCP u skladu s člankom 5. Uredbe (EZ) br. 852/2004; i

iii. posebna pravila o higijeni u skladu s člankom 5. i odjeljkom II. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004;

(c) tijekom *ante mortem* pregleda i provjere informacija o prehrambenom lancu nisu pronađene anomalije koje bi upućivale na ozbiljan problem za zdravlje ljudi ili životinja i na potrebu za mjerama iz članaka od 40. do 44.

3. U slučaju peradi koja se uzgaja za proizvodnju jetrene paštete (*foie gras*) i peradi s odgođenom evisceracijom koja je zaklana na gospodarstvu podrijetla u skladu s odjeljkom II. poglavljem VI. točkama 8. i 9. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004, *post mortem* pregled obavlja se u rasjekavaonici u koju se takvi trupovi prevoze izravno s gospodarstva podrijetla.

Članak 26.

Praktično uređenje *post mortem* pregleda dvojezubaca iz uzgoja

Praktično uređenje *post mortem* pregleda peradi u skladu s člankom 25. primjenjuje se na dvojezupce iz uzgoja. Odredbe koje se primjenjuju na pojedinačno jato peradi iz članka 25. primjenjuju se na dvojezupce iz uzgoja s istog gospodarstva podrijetla zaklane istog dana.

Članak 27.

Praktično uređenje *post mortem* pregleda divljači iz uzgoja

1. Na divljač iz uzgoja primjenjuju se sljedeći postupci *post mortem* pregleda:

(a) u slučaju malih (< 100 kg) jelena (*Cervidae*), *post mortem* postupci za ovce iz članka 21., međutim u slučaju sobova *post mortem* postupci za ovce iz članka 20. i jezik se može upotrijebiti za prehranu ljudi i to bez pregleda glave;

(b) u slučaju divljači iz porodice *Suidae*, *post mortem* postupci za domaće svinje iz članka 23.;

(c) u slučaju velike divljači iz porodice *Cervidae* i druge velike divljači, koja nije obuhvaćena točkom (a) i u slučaju velike divljači iz porodice *Suidae* koja nije obuhvaćena točkom (b), *post mortem* postupci za goveda iz članka 19.;

(d) u slučaju bezgrebenke, *post mortem* postupci za domaće svinje iz članka 25. stavka 1.

2. Ako su životinje zaklane izvan klaonice, službeni veterinar u klaonici provjerava odgovarajući certifikat.

Članak 28.

Praktično uređenje *post mortem* pregleda slobodno živuće divljači

1. Službeni veterinar provjerava da je uz krupnu slobodno živuću divljač s koje nije skinuta koža i koja se prevozi u objekt za obradu divljači s državnog područja druge države članice priložen certifikat o zdravlju u skladu s obrascem iz Priloga Uredbi (EU) br. 636/2014 ili izjava/izjave u skladu s odjeljkom IV. poglavljem II. točkom 8. podtočkom (b) Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004. Službeni veterinar uzima u obzir sadržaj tog certifikata ili izjave/izjava.

2. Tijekom *post mortem* pregleda službeni veterinar obavlja sljedeće:

(a) vizualni pregled trupa, njegovih šupljina i, prema potrebi, organa u sljedeće svrhe:

   i. kako bi otkrio sve anomalije koje nisu rezultat procesa lova. U tu svrhu dijagnoza se može temeljiti na svim informacijama o ponašanju životinja koje je dostavila izučena osoba;

   ii. kako bi se uvjerio da je smrt uzrokovana isključivo lovom;

(b) ispitivanje organoleptičkih anomalija;

(c) palpaciju i inciziju organa, prema potrebi;

(d) ako postoje ozbiljni razlozi za sumnju na prisutnost ostataka ili kontaminanata, obavlja analizu uzorkovanjem ostataka koji nisu rezultat procesa lova, uključujući kontaminante iz okoliša. Ako se na temelju tih sumnji obavi opsežniji pregled, veterinar tek nakon završetka pregleda ocjenjuje svu slobodno živuću divljač odstrijeljenu tijekom određenog lova ili one njezine dijelove za koje se sumnja da pokazuju iste anomalije;

(e) provjera prisutnosti značajki koje upućuju na to da meso predstavlja rizik za zdravlje, među ostalim sljedećih:

   i. nenormalno ponašanje ili poremećaj općeg stanja žive životinje o kojem je obavijestio lovac;

   ii. generalizirana prisutnost tumora ili apscesa na različitim unutarnjim organima ili mišićima;

   iii. artritis, orhitis, patološke promjene na jetri ili slezeni, upala crijeva ili područja oko pupka;

   iv. prisutnost stranih tijela, koja nije uzrokovana procesom lova, u tjelesnim šupljinama, želucu, crijevima ili mokraći, ako je vidljiva promjena boje pleure i potrbušnice (ako su ti unutarnji organi prisutni);

   v. prisutnost parazita;

   vi. stvaranje znatne količine plinova u želučano-crijevnom traktu uz promjenu boje unutarnjih organa (ako su ti unutarnji organi prisutni);

   vii. značajne anomalije u pogledu boje, konzistencije ili mirisa mišićnog tkiva ili organa;

   viii. stari otvoreni prijelomi;

   ix. neuhranjenost i/ili opći ili lokalni edem;

   x. svježe srašćivanje uz pleuru ili potrbušnicu;

   xi. druge očite znatne promjene, primjerice raspadanje.

3. Ako to zahtijeva službeni veterinar, kralježnica i glava rasijecaju se po dužini.

4. U slučaju sitne slobodno živuće divljači kod koje nije obavljena evisceracija odmah nakon odstrela, službeni veterinar obavlja *post mortem* pregled na reprezentativnom uzorku životinja iz istog izvora. Ako se pregledom otkrije bolest koja je prenosiva na ljude ili bilo koja značajka koja je navedena u stavku 2. točki (e), službeni veterinar obavlja dodatne preglede na cijeloj seriji kako bi odredio treba li se ona proglasiti neprikladnom za prehranu ljudi ili je potrebno pojedinačno pregledati svaki trup.

5. Službeni veterinar može obaviti dodatna rasijecanja i preglede relevantnih dijelova životinja koji su potrebni za donošenje konačne dijagnoze. Ako se ocjena ne može donijeti na temelju praktičnog uređenja iz stavka 2., provode se dodatna ispitivanja u laboratoriju.

6. Uz slučajeve predviđene člankom 45. i meso kod kojega se tijekom *post mortem* pregleda otkriju značajke navedene u stavku 2. točki (e) proglašava se neprikladnim za prehranu ljudi.

Odjeljak 4.:

Službene kontrole posebnih opasnosti i laboratorijska ispitivanja

Članak 29.

Praktično uređenje službenih kontrola za otkrivanje prisutnosti transmisivnih spongiformnih encefalopatija (TSE)

1. Osim zahtjeva iz Uredbe (EZ) br. 999/2001 o službenim kontrolama za provjeru prisutnosti TSE-ova, službeni veterinar provjerava uklanjanje, odvajanje i, prema potrebi, označivanje specificiranog rizičnog materijala u skladu s pravilima iz članka 8. stavka 1. navedene uredbe i članka 12. Uredbe (EZ) br. 1069/2009 o nusproizvodima životinjskog podrijetla.

2. Službeni veterinar osigurava da subjekt u poslovanju s hranom poduzima sve potrebne mjere kako bi se tijekom klanja, uključujući omamljivanje, izbjegla kontaminacija mesa specificiranim rizičnim materijalom. To se odnosi i na odstranjivanje specificiranog rizičnog materijala.

Članak 30.

Praktično uređenje službenih kontrola za otkrivanje prisutnosti cisticerkoze tijekom *post mortem* pregleda kod domaćih goveda i životinja iz porodice *Suidae*

1. Postupci *post mortem* pregleda opisani u člancima 18., 19. i 23. jesu minimalni zahtjevi za otkrivanje prisutnosti cisticerkoze kod goveda i životinja iz porodice *Suidae* (domaće svinje, divljač iz uzgoja i slobodno živuća divljač). Kod goveda iz članka 19. nadležna tijela mogu odlučiti da incizija mišića za žvakanje pri *post mortem* pregledu nije obavezna u sljedećim slučajevima:

(a) ako se upotrebljava posebni serološki test;

(b) ako su životinje uzgojene na gospodarstvu podrijetla za koje je službeno potvrđeno da je slobodno od cisticerkoze; ili

(c) ako je s 95-postotnom sigurnošću dokazano da je prevalencija u izvornoj populaciji ili u dobro definiranoj podpopulaciji manja od jedne na milijun životinja ili ako na temelju podataka iz izvješća dostavljenih u skladu s člankom 9. stavkom 1. Direktive 2003/99/EZ nema otkrivenih slučajeva među svim životinjama zaklanima u zadnjih pet godina (ili dvije godine ako je to poduprto i opravdano analizom rizika nadležnih tijela).

2. Meso zaraženo cisticerkozom proglašava se neprikladnim za prehranu ljudi. Međutim, ako zaraza cisticerkozom nije zahvatila cijelu životinju, dijelovi životinje koji nisu zaraženi mogu se proglasiti prikladnima za prehranu ljudi nakon što se podvrgnu hladnoj obradi.

Članak 31.

Praktično uređenje službenih kontrola za otkrivanje prisutnosti trihinele tijekom *post mortem* pregleda

1. Trupovi životinja iz porodice *Suidae*, kopitara i drugih vrsta prijemljivih na trihinelu pregledavaju se radi otkrivanja prisutnosti trihinele u skladu s Uredbom (EU) 2015/1375, osim ako se primjenjuje neko od odstupanja iz članka 3. te uredbe.

2. Meso životinja zaraženih trihinelozom proglašava se neprikladnim za prehranu ljudi.

Članak 32.

Praktično uređenje službenih kontrola za otkrivanje prisutnosti maleusa tijekom *post mortem* pregleda kopitara

1. Svježe meso kopitara stavlja se na tržište samo ako je proizvedeno od kopitara koji su barem 90 dana prije datuma klanja držani u državi članici ili u trećoj zemlji ili njezinoj regiji iz koje je odobreno unošenje kopitara u Uniju.

2. Ako su kopitari podrijetlom iz države članice ili treće zemlje ili njezine regije koja ne zadovoljava kriterije Svjetske organizacije za zdravlje životinja za zemlju slobodnu od maleusa, pregledavaju se radi provjere prisutnosti maleusa i to pažljivim pregledom sluznice dušnika, grkljana, nosnih šupljina te sinusa i bočnih šupljina nakon što se glava raspolovi po sredini te izreže nosna pregrada.

3. Meso kopitara kod kojih je dijagnosticiran maleus proglašava se neprikladnim za prehranu ljudi.

Članak 33.

Praktično uređenje službenih kontrola za otkrivanje prisutnosti tuberkuloze tijekom *post mortem* pregleda

1. Životinje kod kojih je zabilježena pozitivna ili sumnjiva reakcija na tuberkulin ili kod kojih postoje drugi razlozi za sumnju na infekciju, kolju se odvojeno od drugih životinja, pri čemu se poduzimaju mjere opreza kako bi se izbjegao rizik kontaminacije drugih trupova, linije klanja i osoblja koje se nalazi u klaonici.

2. Sve meso životinja kod kojih su *post mortem* pregledom otkrivene lokalizirane promjene slične tuberkuloznim promjenama na nizu organa ili dijelova trupa proglašava se neprikladnim za prehranu ljudi. Međutim, ako je tuberkulozna promjena otkrivena u limfnim čvorovima samo jednog organa ili dijela trupa, samo se zaraženi organ ili dio trupa te pripadajući limfni čvorovi proglašavaju neprikladnima za prehranu ljudi.

Članak 34.

Praktično uređenje službenih kontrola za otkrivanje prisutnosti bruceloze tijekom *post mortem* pregleda

1. Životinje kod kojih je zabilježena pozitivna ili sumnjiva reakcija na test na brucelozu ili kod kojih postoje drugi razlozi za sumnju na infekciju, kolju se odvojeno od drugih životinja, pri čemu se poduzimaju mjere opreza kako bi se izbjegao rizik kontaminacije drugih trupova, linije klanja i osoblja koje se nalazi u klaonici.

2. Meso životinja kod kojih su *post mortem* pregledom otkrivene promjene koje upućuju na akutnu brucelozu proglašava se neprikladnim za prehranu ljudi. U slučaju životinja kod kojih je zabilježena pozitivna ili sumnjiva reakcija na test na brucelozu vime, genitalni trakt i krv proglašavaju se neprikladnima za prehranu ljudi čak i ako nisu otkrivene takve promjene.

Članak 35.

Praktično uređenje službenih kontrola za otkrivanje prisutnosti salmonele

1. Nadležna tijela provjeravaju primjenjuju li subjekti u poslovanju s hranom ispravno poglavlje 2. točke 2.1.3., 2.1.4. i 2.1.5. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 2073/2005 tako što provode jednu ili više sljedećih mjera:

(a) službeno uzorkovanje, pri čemu upotrebljavaju istu metodu i područje uzorkovanja kao subjekti u poslovanju s hranom. Svake godine u svakoj klaonici uzima se najmanje 49 nasumično odabranih uzoraka ([40]). Na temelju procjene rizika navedeni broj uzoraka može se smanjiti u malim klaonicama;

(b) prikupljanje svih informacija o ukupnom broju uzoraka i broju uzoraka pozitivnih na salmonelu koje su subjekti u poslovanju s hranom uzeli u skladu s člankom 5. Uredbe (EZ) br. 2073/2005 u okviru poglavlja 2. točaka 2.1.3., 2.1.4. i 2.1.5. Priloga I. toj uredbi;

(c) prikupljanje svih informacija o ukupnom broju uzoraka i broju uzoraka pozitivnih na salmonelu uzetih u okviru nacionalnih programa kontrole u državama članicama ili regijama država članica za koje su odobrena posebna jamstva u skladu s člankom 8. Uredbe (EZ) br. 853/2004 koja se odnose na proizvodnju mesa preživača, konja, svinja i peradi.

2. Ako subjekt u poslovanju s hranom nekoliko puta ne zadovolji kriterij higijene procesa, nadležna tijela od njega zahtijevaju da podnese akcijski plan te strogo nadgleda rezultate tog plana.

([40]) Ako su svi negativni, može se sa statističkom sigurnošću od 95 % utvrditi da je prevalencija manja od 6 %.

3. O ukupnom broju uzoraka i broju uzoraka koji su pozitivni na salmonelu, pri čemu se uzorci razlikuju ovisno o tome jesu li uzeti u skladu sa stavkom 1. točkama (a), (b) i (c), ako se primjenjuju, dostavlja se izvješće u skladu s člankom 9. stavkom 1. Direktive 2003/99/EZ.

Članak 36.

Praktično uređenje službenih kontrola za otkrivanje prisutnosti bakterije *Campylobacter*

1. Nadležna tijela provjeravaju primjenjuju li subjekti u poslovanju s hranom ispravno poglavlje 2. točku 2.1.9. (kriterij higijene procesa za bakteriju *Campylobacter* na trupovima brojlera) Priloga I. Uredbi (EZ) br. 2073/2005 tako što provode sljedeće mjere:

(a) službeno uzorkovanje, pri čemu upotrebljavaju istu metodu i područje uzorkovanja kao subjekti u poslovanju s hranom. Svake godine u svakoj klaonici uzima se najmanje 49 nasumično odabranih uzoraka. Na temelju procjene rizika navedeni broj uzoraka može se smanjiti u malim klaonicama; ili

(b) prikupljanje svih informacija o ukupnom broju uzoraka i broju uzoraka s više od 1 000 cfu/g bakterije *Campylobacter* koje su subjekti u poslovanju hranom uzeli u skladu s člankom 5. Uredbe (EZ) br. 2073/2005 u okviru poglavlja 2. točke 2.1.9. Priloga I. toj uredbi.

2. Ako subjekt u poslovanju s hranom nekoliko puta ne zadovolji kriterij higijene procesa, nadležna tijela od njega zahtijevaju da podnese akcijski plan te strogo nadgleda rezultate tog plana.

3. O ukupnom broju uzoraka i broju uzoraka s više od 1 000 cfu/g bakterije *Campylobacter*, pri čemu se uzorci razlikuju ovisno o tome jesu li uzeti u skladu sa stavkom 1. točkama (a) i (b), ako se primjenjuju, dostavlja se izvješće u skladu s člankom 9. stavkom 1. Direktive 2003/99/EZ.

Članak 37.

Posebni zahtjevi za laboratorijska ispitivanja

1. Pri provedbi laboratorijskih ispitivanja u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkom (d) podtočkama ii. i iv. Uredbe (EU) 2017/625, službeni veterinar osigurava da se pri uzorkovanju uzorci pravilno označe, da se njima pravilno rukuje te da se na pravilan način pošalju odgovarajućem laboratoriju u okviru sljedećeg:

(a) praćenja i suzbijanja zoonoza i uzročnika zoonoza;

(b) godišnjeg programa za praćenje TSE-ova u skladu s člankom 6. Uredbe (EZ) br. 999/2001;

(c) otkrivanja farmakološki djelatnih tvari ili proizvoda koji su zabranjeni ili neodobreni, i kontrola farmakološki djelatnih tvari, pesticida, dodataka hrani za životinje i kontaminanata čije količine premašuju najveće dopuštene granične vrijednosti Unije, posebno u okviru nacionalnih planova za otkrivanje ostataka ili tvari iz članka 110. stavka 2. Uredbe (EU) 2017/625 i članka 5. Direktive 96/23/EZ;

(d) otkrivanja bolesti životinja za koje su u Uredbi (EU) 2016/429 utvrđena pravila o zdravlju životinja.

2. Službeni veterinar osigurava provedbu svih dodatnih laboratorijskih ispitivanja koja su potrebna za ispunjenje obveza iz članka 18. stavka 2. Uredbe (EU) 2017/625.

Odjeljak 5.:

Službene kontrole dobrobiti životinja

Članak 38.

Službene kontrole dobrobiti životinja pri prijevozu i klanju

Službeni veterinar provjerava usklađenost s pravilima o zaštiti životinja pri prijevozu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1/2005 i pri klanju u skladu s Uredbom (EZ) br. 1099/2009 te poštuju li se nacionalna pravila o dobrobiti životinja.

POGLAVLJE III.

Priopćavanje rezultata pregleda i mjera koje nadležna tijela poduzimaju u određenim slučajevima neusklađenosti sa zahtjevima u pogledu svježeg mesa i dobrobiti životinja

Članak 39.

Mjere koje se odnose na priopćavanje rezultata službenih kontrola

1. Službeni veterinar evidentira i ocjenjuje rezultate službenih kontrola provedenih u skladu s člancima od 7. do 38.

2. Ako se pregledima otkrije prisutnost bilo koje bolesti ili stanja koje bi moglo utjecati na zdravlje ljudi ili životinja ili ugroziti dobrobit životinja službeni veterinar poduzima sljedeće mjere:

(a) službeni veterinar obavještava subjekta koji upravlja klaonicom;

(b) ako je problem iz ovog stavka nastao tijekom primarne proizvodnje i odnosi se na zdravlje ljudi, zdravlje životinja, dobrobit životinja ili rezidue veterinarskih lijekova, neodobrene ili zabranjene tvari, rezidue pesticida, dodatke hrani za životinje ili kontaminante, službeni veterinar obavještava:

   i. veterinara koji vodi brigu o gospodarstvu podrijetla;

   ii. službenog veterinara koji je proveo *ante mortem* pregled na gospodarstvu podrijetla, ako se razlikuje od onoga iz podstavka i;

   iii. subjekta u poslovanju s hranom odgovornog za gospodarstvo podrijetla (pod uvjetom da ta informacija ne dovodi u pitanje kasnije pravne postupke); i

   iv. nadležna tijela odgovorna za nadzor nad gospodarstvom podrijetla ili lovnim područjem;

(c) ako su predmetne životinje uzgojene u drugoj zemlji, službeni veterinar osigurava da su nadležna tijela te zemlje obaviještena.

3. Nadležna tijela upisuju rezultate službenih kontrola u relevantne baze podataka, barem u slučaju kada je prikupljanje tih informacija predviđeno člankom 4. Direktive 2003/99/EZ, člankom 8. Direktive Vijeća 64/432/EEZ ([41]) ili Prilogom III. Direktivi 2007/43/EZ.

4. Ako pri obavljanju *ante mortem* ili *post mortem* pregleda ili tijekom bilo koje druge službene kontrole posumnja na prisutnost bolesti životinja za koju su pravila o zdravlju životinja utvrđena Uredbom (EU) 2016/429, službeni veterinar obavještava nadležna tijela. Službeni veterinar i nadležna tijela, u okviru svojih područja nadležnosti, poduzimaju sve potrebne mjere i mjere opreza kako bi se spriječilo moguće širenje uzročnika bolesti.

5. Za potrebe dostavljanja relevantnih rezultata *ante mortem* i *post mortem* pregleda na gospodarstvu podrijetla na kojem su životinje držane prije klanja službeni veterinar može upotrijebiti predložak dokumenta iz Priloga I.

6. Ako su životinje držane na gospodarstvu podrijetla u drugoj državi članici, nadležna tijela države članice u kojoj su zaklane priopćavaju relevantne rezultate *ante mortem* i *post mortem* pregleda nadležnim tijelima države članice podrijetla. Upotrebljavaju predložak dokumenta iz Priloga I na službenim jezicima obiju uključenih država članica ili na jeziku koji su te države članice dogovorile.

Članak 40.

Mjere u slučajevima neusklađenosti sa zahtjevima u pogledu podataka o prehrambenom lancu

1. Službeni veterinar osigurava da se životinje ne kolju ako subjekt u poslovanju s hranom nije dobio, provjerio i ocijenio relevantne podatke o prehrambenom lancu u skladu s člankom 9. stavkom 2. točkama (a) i (b).

([41]) Direktiva Vijeća 64/432/EEZ od 26. lipnja 1964. o zdravstvenim problemima životinja koji utječu na trgovinu govedima i svinjama unutar Zajednice (SL L 121, 29.7.1964., str. 1977.).

2. Odstupajući od stavka 1. službeni veterinar može dopustiti klanje životinja u klaonici i ako bitni podaci o prehrambenom lancu nisu na raspolaganju. U takvim slučajevima informacije se dostavljaju prije nego što se meso proglasi prikladnim za prehranu ljudi, a do tada se trupovi i njima pripadajući nusproizvodi klanja skladište odvojeno od ostalog mesa.

3. Ako se bitni podaci o prehrambenom lancu ne dobiju u roku od 24 sata od dolaska životinje u klaonicu, službeni veterinar sve meso te životinje proglašava neprikladnim za prehranu ljudi. Ako ta životinja još nije zaklana, ona se usmrćuje odvojeno od drugih životinja pri čemu se poduzimaju sve potrebne mjere opreza kako bi se zaštitilo zdravlje životinja i ljudi.

Članak 41.

Mjere u slučajevima neusklađenosti evidentirane u podacima o prehrambenom lancu

1. Službeni veterinar treba provjeriti da subjekt koji upravlja klaonicom ne prihvaća životinje za klanje ako podaci o prehrambenom lancu ili druge prateće evidencije, dokumentacija ili podaci pokazuju:

(a) da životinje potječu s gospodarstva ili područja za koje vrijedi zabrana kretanja životinja ili druga ograničenja zbog razloga povezanih sa zdravljem životinja ili ljudi;

(b) da nisu poštovani propisi o uporabi veterinarskih lijekova, životinje su liječene zabranjenim ili neodobrenim tvarima ili nisu poštovana zakonska ograničenja za kemijske rezidue ili kontaminante; ili

(c) da postoje druge okolnosti koje bi mogle štetno djelovati na zdravlje ljudi ili životinja.

2. Ako se životinje već nalaze u klaonici, usmrćuju se odvojeno i proglašavaju neprikladnima za prehranu ljudi, pri čemu se poduzimaju mjere opreza kako bi se zaštitilo zdravlje životinja i ljudi. Ako službeni veterinar to smatra potrebnim, na gospodarstvu podrijetla provode se službene kontrole.

Članak 42.

Mjere u slučajevima obmanjujućih informacija o prehrambenom lancu

1. Nadležna tijela poduzimaju odgovarajuće mjere ako otkriju da prateća evidencija, dokumentacija ili drugi podaci ne odgovaraju stvarnom stanju na gospodarstvu podrijetla ili stvarnom stanju životinja ili imaju za cilj namjerno obmanjivanje službenog veterinara.

2. Nadležna tijela poduzimaju mjere protiv subjekta u poslovanju s hranom koji je odgovoran za gospodarstvo s kojega potječu životinje ili protiv svake druge uključene osobe, uključujući subjekta koji upravlja klaonicom. Te se mjere mogu sastojati od dodatnih kontrola. Subjekt u poslovanju s hranom koji je odgovoran za gospodarstvo podrijetla ili bilo koja druga uključena osoba snose troškove tih dodatnih kontrola.

Članak 43.

Mjere u slučajevima neusklađenosti sa zahtjevima u pogledu živih životinja

1. Službeni veterinar treba provjeriti ispunjava li subjekt u poslovanju s hranom svoje obveze iz odjeljka I. poglavlja IV. točke 3. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004 kako bi se osiguralo da su životinje koje prihvati na klanje radi prehrane ljudi pravilno označene. Službeni veterinar osigurava da se životinje čiji se identitet ne može sa sigurnošću utvrditi usmrćuju odvojeno i proglašavaju neprikladnima za prehranu ljudi. Ako službeni veterinar to smatra potrebnim, na gospodarstvu podrijetla provode se službene kontrole.

2. Službeni veterinar osigurava da se životinje kod kojih postoji neprihvatljiv rizik od kontaminacije mesa tijekom klanja, kako je utvrđeno u članku 11. stavku 4., ne kolju u svrhu prehrane ljudi ako se prethodno ne očiste.

3. Službeni veterinar osigurava da se životinje koje boluju od bolesti ili stanja koji se mogu prenijeti na životinje ili ljude koji njima rukuju ili jedu njihovo meso i, općenito, životinje koje pokazuju kliničke znakove sustavnih bolesti ili neuhranjenosti, ili bilo kojeg drugog stanja zbog kojeg je meso neprikladno za prehranu ljudi, ne kolju u svrhu prehrane ljudi. Takve se životinje usmrćuju odvojeno, pod takvim uvjetima da se druge životinje ili trupovi ne mogu kontaminirati, i proglašavaju neprikladnima za prehranu ljudi.

4. Službeni veterinar treba odgoditi klanje životinja za koje se sumnja da boluju od bolesti ili stanja koje može negativno utjecati na zdravlje ljudi ili životinja. Službeni veterinar obavlja detaljan *ante mortem* pregled takvih životinja kako bi postavio dijagnozu. Osim toga, službeni veterinar može odlučiti da se kao dodatak *post mortem* pregledu mora provesti uzorkovanje i laboratorijsko ispitivanje. Ako je potrebno, kako bi se izbjegla kontaminacija ostalog mesa, te se životinje kolju odvojeno ili na kraju normalnog klanja, pri čemu treba poduzeti sve druge potrebne mjere opreza.

5. Službeni veterinar osigurava da se sa životinjama koje bi mogle sadržavati rezidue zabranjenih ili neodobrenih farmakološki djelatnih tvari ili rezidue odobrenih farmakološki djelatnih tvari, pesticida ili kontaminanata u količinama koje premašuju granične vrijednosti utvrđene u skladu sa zakonodavstvom Unije, postupa u skladu s člancima od 16. do 19. Direktive 96/23/EZ.

6. Službeni veterinar određuje uvjete pod kojima se, pod njegovim neposrednim nadzorom, postupa sa životinjama u okviru posebnog programa za iskorjenjivanje ili suzbijanje određenih bolesti kao što su bruceloza ili tuberkuloza ili uzročnika zoonoza kao što je salmonela. Nadležna tijela utvrđuju uvjete pod kojima se takve životinje mogu klati. Ti se uvjeti utvrđuju tako da se što više smanji kontaminacija drugih životinja i mesa drugih životinja.

U pravilu, životinje koje se dovedu u klaonicu radi klanja trebaju se zaklati u njoj. Međutim, u iznimnim okolnostima, kao što je težak kvar klaoničke opreme, službeni veterinar može dopustiti izravan prijevoz životinja u drugu klaonicu.

Ako se tijekom *ante mortem* pregleda na gospodarstvu podrijetla otkrije neusklađenost koja dovodi do izravnog rizika za zdravlje životinja ili ljudi ili za dobrobit životinja, službeni veterinar zabranjuje prijevoz životinja u klaonicu i primjenjuju se relevantne mjere u pogledu priopćavanja rezultata pregleda u skladu s člankom 39. stavkom 2. točkom (b) podtočkama i. te iii.

Članak 44.

Mjere u slučajevima neusklađenosti sa zahtjevima u pogledu dobrobiti životinja

1. U slučajevima neusklađenosti s propisima o zaštiti životinja pri klanju ili usmrćivanju utvrđenima člancima od 3. do 9. i člancima od 14. do 17. te 19. i 22. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1099/2009 službeni veterinar treba provjeriti je li subjekt u poslovanju s hranom odmah poduzeo potrebne korektivne mjere kako bi se spriječilo ponavljanje.

2. Službeni veterinar poduzima primjerene i postupne provedbene mjere koje mogu varirati od davanja uputa do smanjenja ili zaustavljanja proizvodnje, ovisno o vrsti i težini problema.

3. Prema potrebi, službeni veterinar obavještava druga nadležna tijela o problemu u pogledu dobrobiti životinja.

4. Ako službeni veterinar otkrije neusklađenost s propisima o zaštiti životinja tijekom prijevoza utvrđenima Uredbom (EZ) br. 1/2005, on poduzima potrebne mjere u skladu s relevantnim zakonodavstvom Unije.

5. Ako službeni pomoćnik provede provjere dobrobiti životinja i tim provjerama utvrdi neusklađenost s propisima o zaštiti životinja, o tome odmah obavještava službenog veterinara. Do dolaska službenog veterinara, on po potrebi u hitnim slučajevima poduzima potrebne mjere iz stavaka od 1. do 4.

Članak 45.

Mjere u slučajevima neusklađenosti sa zahtjevima u pogledu svježeg mesa

Službeni veterinar proglašava svježe meso neprikladnim za prehranu ljudi u sljedećim slučajevima:

(a) ako potječe od životinja koje nisu bile podvrgnute *ante mortem* pregledu u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkama (a) ili (b) Uredbe (EU) 2017/625, osim ako je riječ o slobodno živućoj divljači ili zalutalim sobovima iz članka 12. stavka 1. točke (b) Delegirane uredbe (EU) 2019/624;

(b) ako potječe od životinja čiji nusproizvodi klanja nisu podvrgnuti *post mortem* pregledu u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkom (c) Uredbe (EU) 2017/625, osim u slučaju unutarnjih organa krupne slobodno živuće divljači koji ne moraju pratiti trup do objekta za obradu divljači u skladu s odjeljkom IV. poglavljem II. točkom 4. Prilogu III. Uredbe (EZ) br. 853/2004;

(c) ako potječe od životinja uginulih prije klanja, mrtvorođenih, nerođenih ili zaklanih u dobi mlađoj od sedam dana;

(d) ako se radi o mesu odrezanom na mjestima ubodnih rana;

(e) ako potječe od životinja oboljelih od bolesti za koje su pravila o zdravlju životinja utvrđena u zakonodavstvu Unije navedenih u Prilogu I. Direktivi 2002/99/EZ, osim ako je dobiveno u skladu s posebnim zahtjevima predviđenima u toj direktivi; ovo izuzeće ne vrijedi ako je drukčije predviđeno zahtjevima u pogledu službenih kontrola za tuberkulozu i brucelozu utvrđenima člancima 33. i 34. ove Uredbe;

(f) ako potječe od životinja oboljelih od generalizirane bolesti, kao što su generalizirana septikemija, pijemija, toksemija ili viremija;

(g) ako nije u skladu s kriterijima sigurnosti hrane utvrđenima u poglavlju I. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 2073/2005 na temelju kojih se određuje može li se hrana staviti na tržište;

(h) ako pokazuje znakove zaraze parazitima, osim ako je drugačije predviđeno zahtjevima u pogledu službenih kontrola za otkrivanje prisutnosti cisticerkoze utvrđenima u članku 30.;

i. ako sadržava kemijske rezidue ili kontaminante u količinama koje premašuju razine utvrđene uredbama (EU) br. 37/2010, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1881/2006 i (EZ) br. 124/2009 ili rezidue tvari koje su zabranjene ili nisu odobrene u skladu s Uredbom (EU) br. 37/2010 ili Direktivom 96/22/EZ;

(j) ako se sastoji od jetre i bubrega životinja starijih od dvije godine koje potječu iz regija u kojima se provedbom planova odobrenih u skladu s člankom 5. Direktive 96/23/EZ otkrila opća prisutnost teških metala u okolišu;

(k) ako je bilo nezakonito tretirano tvarima za dekontaminaciju;

(l) ako je bilo nezakonito tretirano ionizirajućim zračenjem, uključujući UV zračenje;

(m) ako sadržava strana tijela, osim, u slučaju slobodno živuće divljači, materijala upotrijebljenih za lov životinje;

(n) ako premašuje najviše dopuštene razine radioaktivnosti utvrđene zakonodavstvom Unije ili, u slučaju da ne postoji zakonodavstvo Unije, nacionalnim zakonodavstvom;

(o) ako pokazuje znakove patoloških ili organoleptičkih promjena, osobito intenzivan spolni miris ili nedovoljno krvarenje (osim ako se radi o slobodno živućoj divljači);

(p) ako potječe od iscrpljene i neuhranjene životinje;

(q) ako sadržava specificirani rizični materijal, osim ako je uklanjanje dopušteno u drugom objektu u skladu s točkom 4.3. Priloga V. Uredbi (EZ) br. 999/2001 i svježe meso ostaje pod kontrolom nadležnih tijela;

(r) ako je prljavo ili kontaminirano fekalijama ili drugim kontaminantima;

(s) ako se sastoji od krvi koja, zbog zdravstvenog statusa životinje od koje potječe ili kontaminacije tijekom procesa klanja, može predstavljati rizik za zdravlje ljudi ili životinja;

(t) ako službeni veterinar, nakon što je ispitao sve bitne informacije, smatra da ono može predstavljati rizik za zdravlje ljudi ili životinja ili je zbog bilo kojeg drugog razloga neprikladno za prehranu ljudi;

(u) ako u skladu s člancima od 29. do 36. postoje posebne opasnosti.

Članak 46.

Mjere u slučajevima neusklađenosti sa zahtjevima u pogledu dobre higijenske prakse

1. Nadležna tijela mogu naložiti subjektu u poslovanju s hranom poduzimanje hitnih korektivnih mjera, uključujući smanjenje brzine klanja, ako prisutna službena osoba to smatra potrebnim u sljedećim slučajevima:

(a) ako se kontaminacija otkrije na vanjskim površinama trupa ili njegovih šupljina, a subjekt u poslovanju s hranom ne poduzme odgovarajuće mjere za ispravljanje situacije; ili

(b) ako nadležna tijela smatraju da su ugrožene dobre higijenske prakse.

2. U takvim slučajevima nadležna tijela povećaju intenzitet pregleda dok se ne uvjere da subjekt u poslovanju s hranom ponovo ima kontrolu nad procesom.

POGLAVLJE IV.

Ograničenja

Članak 47.

Ograničenja za određene vrste svježeg mesa

Službeni veterinar može odrediti zahtjeve u pogledu upotrebe svježeg mesa dobivenog od životinja:

(a) koje su bile prisilno zaklane izvan klaonice; ili

(b) iz jata gdje se prije stavljanja tog mesa na tržište primjenjuje obrada mesa u skladu s dijelom E Priloga II. Uredbi (EZ) br. 2160/2003.

POGLAVLJE V.

Označavanje zdravstvene ispravnosti mesa prikladnog za prehranu ljudi nakon ante mortem i post mortem pregleda

Članak 48.

Tehnički zahtjevi u pogledu oznake zdravstvene ispravnosti i praktično uređenje njezine primjene

1. Službeni veterinar nadzire stavljanje oznaka zdravstvene ispravnosti kao i same oznake koje se upotrebljavaju.

2. Službeni veterinar posebno osigurava sljedeće:

(a) da se oznaka zdravstvene ispravnosti stavlja samo na domaće papkare i kopitare i divlje sisavce iz uzgoja isključujući dvojezubce, koji su bili podvrgnuti *ante mortem* i *post mortem* pregledu, i krupnu slobodno živuću divljač koja je bila podvrgnuta *post mortem* pregledu, u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkama (a), (b) i (c) Uredbe (EU) 2017/625, ako nema razloga za proglašenje mesa neprikladnim za prehranu ljudi. Međutim, oznaka se može staviti prije nego što su dostupni rezultati testiranja na trihinelu (lat. *Trichinella)* i/ili na TSE, uz uvjet da su nadležna tijela u klaonici ili objektu za obradu divljači uvela sustav kojim se osigurava sljedivost svih dijelova životinja i da nijedan dio pregledanih životinja koji nosi oznaku zdravstvene ispravnosti ne napusti klaonicu ili objekt za obradu divljači prije nego što su dobiveni negativni rezultati testiranja, osim ako je to predviđeno u skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe (EU) 2015/1375;

(b) da se oznake zdravstvene ispravnosti stavljaju na vanjsku površinu trupa, bilo da se otisnu tintom ili u obliku vrućeg žiga, na takav način da kada se trupovi u klaonici rasijeku na polovice ili četvrtine, ili polovice na tri dijela, svaki komad nosi oznaku zdravstvene ispravnosti.

3. Nadležna tijela osiguravaju da se praktični modaliteti koji se odnose na oznaku zdravstvene ispravnosti primjenjuju u skladu s Prilogom II.

4. Nadležna tijela osiguravaju da se meso slobodno živuće divljači s koje nije skinuta koža ne označava oznakom zdravstvene ispravnosti sve dok se, nakon skidanja kože u objektu za obradu divljači, ne podvrgne *post mortem* pregledu i proglasi prikladnim za prehranu ljudi.

GLAVA IV.

POSEBNI ZAHTJEVI I UJEDNAČENA MINIMALNA UČESTALOST SLUŽBENIH KONTROLA SIROVOG MLIJEKA, KOLOSTRUMA, MLIJEČNIH PROIZVODA I PROIZVODA NA OSNOVI KOLOSTRUMA, KOJI SU POTREBNI KAO ODGOVOR NA PREPOZNATE UJEDNAČENE OPASNOSTI I RIZIKE

Članak 49.

Kontrola gospodarstava na kojima se proizvodi mlijeko i kolostrum

1. Službeni veterinar treba provjeriti jesu li ispunjeni zdravstveni zahtjevi za proizvodnju sirovog mlijeka i kolostruma kako su utvrđeni u odjeljku IX. poglavlju I. dijelu I. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004. Konkretno, službeni veterinar provjerava sljedeće:

(a) zdravstveni status životinja;

(b) da se ne upotrebljavaju zabranjene ili neodobrene farmakološki djelatne tvari; i

(c) da moguća prisutnost rezidua odobrenih farmakološki djelatnih tvari, pesticida ili kontaminanata ne premašuje razine utvrđene u uredbama (EU) br. 37/2010, (EZ) br. 396/2005 ili (EZ) br. 1881/2006.

2. Službene kontrole iz stavka 1. mogu se obavljati prilikom veterinarskih pregleda koji se obavljaju u skladu s odredbama Unije u pogledu zdravlja životinja ili ljudi ili dobrobiti životinja.

3. Ako postoje razlozi za sumnju da zdravstveni zahtjevi iz stavka 1. nisu ispunjeni, službeni veterinar provjerava opći zdravstveni status životinja.

4. Gospodarstva za proizvodnju mlijeka i kolostruma podvrgavaju se službenim kontrolama nadležnih tijela kako bi se provjerilo jesu li ispunjeni higijenski zahtjevi utvrđeni u odjeljku IX. poglavlju I. dijelu II. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004. Te kontrole mogu uključivati preglede i praćenje kontrola koje obavljaju stručne organizacije. Ako se pokaže da higijena nije zadovoljavajuća, nadležna tijela provjeravaju poduzimaju li se odgovarajuće mjere kako bi se stanje popravilo.

Članak 50.

Kontrola mlijeka i kolostruma

1. Kada je riječ o sirovom mlijeku i kolostrumu, nadležna tijela prate provjere koje se obavljaju u skladu s odjeljkom IX. poglavljem I. dijelom III. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004. Ako se obavlja ispitivanje, nadležna tijela primjenjuju analitičke metode utvrđene u Prilogu III. ovoj Uredbi za provjeru da se poštuju mjerila za sirovo mlijeko i kolostrum utvrđena u odjeljku IX. poglavlju I. dijelu III. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004.

2. Ako subjekt u poslovanju s hranom koji upravlja gospodarstvom za proizvodnju nije poboljšao stanje u roku od tri mjeseca od prve obavijesti nadležnim tijelima o neusklađenosti s kriterijima u pogledu broja mikroorganizama i/ili somatskih stanica za sirovo mlijeko i kolostrum, nadležna tijela provjeravaju sljedeće:

(a) da je isporuka sirovog mlijeka i kolostruma s toga proizvodnoga gospodarstva obustavljena, ili

(b) da se na sirovo mlijeko i kolostrum primjenjuju zahtjevi u pogledu obrade i uporabe potrebni radi zaštite zdravlja ljudi u skladu s posebnim odobrenjem ili općim uputama nadležnih tijela.

Nadležna tijela tu obustavu ili dotične zahtjeve zadržavaju na snazi sve dok subjekt u poslovanju s hranom ne dokaže da sirovo mlijeko i kolostrum ponovno ispunjavaju kriterije.

3. Nadležna tijela primjenjuju analitičke metode utvrđene u Prilogu III. ovoj Uredbi kako bi se provjerila odgovarajuća primjena pasterizacije na mliječne proizvode kako je utvrđena u odjeljku IX. poglavlju II. dijelu II. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004.

GLAVA V.

POSEBNI ZAHTJEVI U POGLEDU SLUŽBENIH KONTROLA ŽIVIH ŠKOLJKAŠA IZ KLASIFICIRANIH PROIZVODNIH PODRUČJA I PODRUČJA ZA PONOVNO POLAGANJE

Članak 51.

Isključenje

Ova se glava primjenjuje na žive školjkaše. Primjenjuje se i na žive bodljikaše, žive plaštenjake i žive morske puževe. Ova se glava ne primjenjuje na žive morske puževe i žive trpove (lat. *Holothuroidea*) koji nisu filtratori.

Članak 52.

Klasifikacija proizvodnih područja i područja za ponovno polaganje za žive školjkaše

1. Nadležna tijela određuju lokaciju i granice proizvodnih područja i područja za ponovno polaganje koja klasificiraju u skladu s člankom 18. stavkom 6. Uredbe (EU) 2017/625. Prema potrebi mogu to učiniti u suradnji sa subjektom u poslovanju s hranom.

2. Nadležna tijela klasificiraju proizvodna područja i područja za ponovno polaganje iz kojih je odobreno izlovljavanje živih školjkaša kao područja razreda A, razreda B ili razreda C, ovisno o razini fekalnog onečišćenja. Prema potrebi mogu to učiniti u suradnji sa subjektom u poslovanju s hranom.

3. Kako bi klasificirali proizvodna područja i područja za ponovno polaganje, nadležna tijela određuju razdoblje preispitivanja za uzorkovanje podataka iz svakog proizvodnog područja i područja za ponovno polaganje radi utvrđivanja usklađenosti s normama navedenima u člancima 53., 54. i 55.

POGLAVLJE I.

Posebni zahtjevi za klasifikaciju proizvodnih područja i područja za ponovno polaganje za žive školjkaše

Članak 53.

Zahtjevi za područja razreda A

1. Nadležna tijela u razred A mogu klasificirati područja iz kojih se živi školjkaši smiju izlovljavati za izravnu prehranu ljudi.

2. Živi školjkaši s tih područja stavljeni na tržište moraju ispunjavati zdravstvene norme za žive školjkaše utvrđene u odjeljku VII. poglavlju V. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004.

3. Uzorci živih školjkaša iz područja razreda A ne smiju sadržavati, u 80 % uzoraka sakupljenih tijekom razdoblja provjere, više od 230 *E. coli* po 100 g mesa i međuljušturne tekućine.

4. Preostalih 20 % uzoraka ne smije sadržavati više od 700 *E. coli* po 100 g mesa i međuljušturne tekućine.

5. Pri ocjeni rezultata za određeno razdoblje preispitivanja za održavanje područja razreda A nadležna tijela mogu, na temelju procjene rizika koja se temelji na ispitnom postupku, odlučiti zanemariti neuobičajeni rezultat koji premašuje razinu od 700 *E. coli* po 100 g mesa i međuljušturne tekućine.

Članak 54.

Zahtjevi za područja razreda B

1. Nadležna tijela područje mogu klasificirati u razred B ako se iz njega izlovljeni živi školjkaši smiju stavljati na tržište za prehranu ljudi samo nakon obrade u centru za pročišćivanje ili nakon ponovnog polaganja, kako bi se zadovoljile zdravstvene norme iz članka 53.

2. Živi školjkaši iz područja razreda B ne smiju sadržavati, u 90 % uzoraka, više od 4 600 *E. coli* po 100 g mesa i međuljušturne tekućine.

3. Preostalih 10 % uzoraka ne smije sadržavati više od 46 000 *E. coli* po 100 g mesa i međuljušturne tekućine.

Članak 55.

Zahtjevi za područja razreda C

1. Nadležna tijela područje mogu klasificirati u razred C ako se iz njega izlovljeni živi školjkaši smiju stavljati na tržište samo nakon što su bili ponovno položeni tijekom dugog vremenskog razdoblja, kako bi se zadovoljile zdravstvene norme iz članka 53.

2. Živi školjkaši iz područja razreda C ne smiju sadržavati, u 90 % uzoraka, više od 46 000 *E. coli* po 100 g mesa i međuljušturne tekućine.

Članak 56.

Zahtjevi u pogledu sanitarnog pregleda

1. Prije klasifikacije proizvodnog područja ili područja za ponovno polaganje nadležna tijela provode sanitarni pregled koji uključuje sljedeće:

(a) izradu popisa izvora onečišćenja ljudskog ili životinjskog podrijetla koji bi mogli biti izvor kontaminacije proizvodnog područja;

(b) ispitivanje količine organskih onečišćujućih tvari koji se ispuštaju tijekom različitih razdoblja u godini, ovisno o sezonskim promjenama u populacijama ljudi i životinja u porječju, količini oborina, obradi otpadnih voda itd.;

(c) utvrđivanje značajki kruženja onečišćujućih tvari na temelju djelovanja morskih struja, batimetrije i ciklusa plime i oseke u proizvodnom području.

2. Nadležna tijela provode sanitarni pregled koji ispunjava zahtjeve iz stavka 1. u svim klasificiranim proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje, osim ako su već prije provedeni.

3. Nadležnim tijelima mogu pomagati druga službena tijela ili subjekti u poslovanju s hranom uz uvjete koje su nadležna tijela utvrdila u vezi s provedbom tog pregleda.

Članak 57.

Program praćenja

Nadležna tijela uspostavljaju program praćenja za područja proizvodnje živih školjkaša utemeljen na ispitivanju sanitarnog pregleda iz članka 56. Broj uzoraka, geografski raspored točaka uzimanja uzoraka i učestalost uzimanja uzoraka za program trebaju osigurati da su rezultati analize reprezentativni za predmetno područje.

Članak 58.

Nadležna tijela uspostavljaju postupak kako bi se osiguralo da su sanitarni pregled iz članka 56. i program praćenja iz članka 57. reprezentativni za predmetno područje.

POGLAVLJE II.

Uvjeti za praćenje klasificiranih proizvodnih područja i područja za ponovno polaganje za žive školjkaše

Članak 59.

Praćenje klasificiranih proizvodnih područja i područja za ponovno polaganje

Nadležna tijela periodično prate proizvodna područja i područja za ponovno polaganje klasificirana u skladu s člankom 18. stavkom 6. Uredbe (EU) 2017/625 kako bi provjerila sljedeće:

(a) da nema nezakonitog postupanja u pogledu podrijetla, izvora i odredišta živih školjkaša;

(b) mikrobiološku kakvoću živih školjkaša na klasificiranim proizvodnim područjima i klasificiranim područjima za ponovno polaganje;

(c) prisutnost planktona koji proizvodi toksine u vodama na proizvodnim područjima i na područjima za ponovno polaganje te prisutnost biotoksina u živim školjkašima;

(d) prisutnost kemijskih kontaminanata u živim školjkašima.

Članak 60.

Priznate metode za dokazivanje morskih biotoksina u živim školjkašima

1. Nadležna tijela primjenjuju analitičke metode utvrđene u Prilogu V. kako bi provjerila da se ne prekoračuju granične vrijednosti utvrđene u odjeljku VII. poglavlju V. točki 2. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004 i, kad je to primjereno, kako bi provjerila da subjekti u poslovanju s hranom poštuju propise. Subjekti u poslovanju s hranom primjenjuju te metode kada je to primjereno.

2. U skladu s člankom 4. Direktive 2010/63/EU, umjesto postupka iz članka 3. stavka 1. te direktive treba, kad god je to moguće, primjenjivati znanstveno zadovoljavajuću metodu ili strategiju ispitivanja koja ne uključuje korištenje živih životinja.

3. U skladu s člankom 4. Direktive 2010/63/EU kada se primjenjuju biološke metode moraju se uzeti u obzir načela zamjene, smanjenja i poboljšanja.

Članak 61.

Planovi uzorkovanja

1. U svrhu provjera iz članka 59. točaka (b), (c) i (d) nadležna tijela sastavljaju planove uzrokovanja kojima se predviđa provedba takvih kontrola u redovitim vremenskim razmacima ili na pojedinačnoj osnovi, ovisno o slučaju, ako su razdoblja izlovljavanja neredovita. Geografski raspored točaka uzorkovanja te učestalost uzorkovanja trebaju osigurati reprezentativnost rezultata analiza za dotično klasificirano proizvodno područje ili područje za ponovno polaganje.

2. U planovima uzorkovanja u svrhu kontrole mikrobiološke kakvoće živih školjkaša posebno se uzima u obzir sljedeće:

(a) moguće varijacije u onečišćenju fekalijama;

(b) parametri iz članka 56. stavka 1.

3. U planovima uzorkovanja u svrhu provjere prisutnosti planktona koji proizvodi toksine u vodi na klasificiranim proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje te prisutnosti biotoksina u živim školjkašima posebno se uzimaju u obzir moguće varijacije u prisutnosti planktona koji sadržava morske biotoksine. Uzorkovanje obuhvaća:

(a) periodično uzorkovanje u svrhu otkrivanja promjena u sastavu planktona koji sadržava toksine i utvrđivanja njegove geografske rasprostranjenosti. Ako dobiveni rezultati ukažu na nakupljanje toksina u mesu živih školjkaša, provodi se intenzivno uzorkovanje;

(b) periodične testove toksičnosti na onim školjkašima iz ugroženog područja koji su najpodložniji kontaminaciji.

4. Tijekom razdoblja izlovljavanja uzorkovanje u svrhu analize toksina u živim školjkašima provodi se jednom tjedno, osim:

(a) ako se za određena klasificirana područja za ponovno polaganje ili proizvodna područja ili za određene vrste živih školjkaša učestalost uzorkovanja može smanjiti, ako procjena rizika pojave toksina ili fitoplanktona upućuje na vrlo mali rizik toksičnih epizoda;

(b) učestalost uzorkovanja treba povećati ako ta procjena upućuje na to da tjedno uzorkovanje nije dostatno.

5. Procjena rizika iz stavka 4. periodično se preispituje kako bi se procijenio rizik pojave toksina u živim školjkašima iz tih područja.

6. Ako su poznate brzine nakupljanja toksina za određenu skupinu vrsta iz istog klasificiranog proizvodnog područja ili područja za ponovno polaganje, vrsta kod koje je brzina nakupljanja toksina najveća uzima se kao indikatorska vrsta. Na temelju toga dopustit će se iskorištavanje svih vrsta iz te skupine ako su količine toksina kod indikatorske vrste ispod propisanih graničnih vrijednosti. Ako su količine toksina kod indikatorske vrste iznad propisanih graničnih vrijednosti, izlovljavanje ostalih vrsta može se dopustiti samo ako dodatne analize na tim vrstama pokažu da su količine toksina ispod utvrđenih graničnih vrijednosti.

7. Kada je riječ o praćenju planktona, uzorci moraju biti reprezentativni za vodeni stupac u predmetnom klasificiranom proizvodnom području ili području za ponovno polaganje te moraju pružati informacije o prisutnosti toksičnih vrsta i o trendovima u razvoju populacija. Ako se otkrije bilo kakva promjena kod toksičnih populacija koja bi mogla dovesti do nakupljanja toksina, treba povećati učestalost uzorkovanja živih školjkaša ili preventivno zatvoriti područja dok se ne dobiju rezultati analiza toksina.

8. Planovi uzorkovanja u svrhu provjere prisutnosti kemijskih kontaminanata moraju omogućiti otkrivanje svakog prekoračenja graničnih vrijednosti utvrđenih Uredbom (EZ) br. 1881/2006.

POGLAVLJE III.

Upravljanje klasificiranim proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje nakon praćenja

Članak 62.

Odluke na temelju praćenja

1. Ako rezultati praćenja iz članka 59. pokažu da nisu zadovoljene zdravstvene norme za žive školjkaše ili da postoji bilo kakav drugi rizik za zdravlje ljudi, nadležna tijela trebaju zatvoriti dotično klasificirano proizvodno područje ili područje za ponovno polaganje i spriječiti izlovljavanje živih školjkaša. Međutim, nadležno tijelo može i reklasificirati proizvodno područje ili područje za ponovno polaganje kao područje razreda B ili C ako ono ispunjava relevantne kriterije utvrđene u člancima 54. i 55. i ako ne postoji nikakav drugi rizik za zdravlje ljudi.

2. Ako rezultati mikrobiološkog praćenja pokažu da zdravstvene norme za žive školjkaše iz članka 53. nisu ispunjene, nadležna tijela mogu, na temelju procjene rizika, i samo privremeno i jednokratno, dopustiti nastavak izlovljavanja bez zatvaranja ili reklasifikacije uz sljedeće uvjete:

(a) dotično klasificirano područje i svi odobreni objekti koji primaju žive školjkaše iz njega nalaze se pod kontrolom istih nadležnih tijela;

(b) dotični živi školjkaši podvrgnuti su odgovarajućim restriktivnim mjerama kao što su pročišćavanje, ponovno polaganje ili prerada.

3. Prateća registracijska isprava, kako je navedeno u odjeljku VII. poglavlju I. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004, uključuje sve podatke o primjeni stavka 2.

4. Nadležna tijela određuju uvjete pod kojima se mogu primjenjivati odredbe iz stavka 2. kako bi se za dotično proizvodno područje osiguralo održavanje usklađenosti s kriterijima iz stavka 53.

Članak 63.

Ponovno otvaranje proizvodnih područja

1. Nadležna tijela mogu ponovno otvoriti zatvoreno proizvodno područje ili područje za ponovno polaganje samo ako su zdravstvene norme za žive školjkaše ponovno u skladu s relevantnim zahtjevima iz odjeljka VII. poglavlja V. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004 i ne predstavljaju rizik za zdravlje ljudi.

2. Ako su nadležna tijela zatvorila proizvodno područje ili područje za ponovno polaganje zbog prisutnosti planktona ili količina toksina u živim školjkašima koje prekoračuju granične vrijednosti za morske biotoksine utvrđene u odjeljku VII. poglavlju V. točki 2. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004, mogu ga ponovno otvoriti samo ako su barem dva uzastopna analitička rezultata u razmaku od barem 48 h ispod propisanih graničnih vrijednosti.

3. Pri donošenju odluke o ponovnom otvaranju proizvodnog područja ili područja za ponovno polaganje nadležna tijela mogu uzeti u obzir podatke o razvoju fitoplanktona.

4. Ako postoje pouzdani podaci o dinamici toksičnosti u određenom području, te pod uvjetom da najnoviji podaci pokazuju da se toksičnost smanjuje, nadležna tijela mogu odlučiti ponovno otvoriti područje ako rezultati jednog jedinog uzorkovanja pokažu da nisu prekoračene granične vrijednosti iz odjeljka VII. poglavlja V: točke 2. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004.

Članak 64.

Sustav kontrole

1. Nadležna tijela uspostavljaju sustav kontrole kako bi se osiguralo da se na tržište ne stavljaju proizvodi životinjskog podrijetla štetni za zdravlje ljudi. Sustav kontrole obuhvaća laboratorijska ispitivanja kako bi se provjerilo ispunjavaju li subjekti u poslovanju s hranom zahtjeve za krajnji proizvod, uključujući žive školjkaše i proizvode dobivene od njih, u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije.

2. Tim se sustavom kontrole provjerava, ako je to primjenjivo, da količine morskih biotoksina i kontaminanata ne prekoračuju sigurnosne granične vrijednosti i da mikrobiološka kakvoća školjkaša ne predstavlja opasnost za zdravlje ljudi.

Članak 65.

Odluka nadležnih tijela

1. Nadležna tijela trebaju djelovati bez odgađanja ako proizvodno područje mora biti zatvoreno ili reklasificirano, ili ako se može ponovno otvoriti, ili ako su živi školjkaši predmet primjene mjera iz članka 62. stavka 2.

2. Prilikom odlučivanja o klasifikaciji, reklasifikaciji, otvaranju ili zatvaranju proizvodnih područja u skladu s člancima 52., 62. i 63. nadležna tijela mogu uzimati u obzir rezultate provjera provedenih od strane subjekata u poslovanju s hranom ili organizacija koje predstavljaju subjekte u poslovanju s hranom, samo ako su laboratorij koji provodi analizu odredila nadležna tijela te ako su uzorkovanje i analiza provedeni u skladu s protokolom o kojem su se zajednički dogovorili nadležna tijela i dotični subjekti u poslovanju s hranom ili dotična organizacija.

POGLAVLJE IV.

Ostali zahtjevi

Članak 66.

Evidentiranje i razmjena podataka

Nadležna tijela trebaju:

(a) uspostaviti i ažurirati popis klasificiranih proizvodnih područja i područja za ponovno polaganje iz kojih se živi školjkaši smiju izlovljavati u skladu sa zahtjevima iz članka 52., s podacima o njihovoj lokaciji i granicama te o razredu u koji je područje klasificirano. Taj se popis dostavlja zainteresiranim stranama na koje utječe ova Uredba, kao što su proizvođači, sakupljači te subjekti odgovorni za centre za pročišćavanje i otpremne centre;

(b) odmah obavijestiti sve zainteresirane strane, kao što su proizvođači, sakupljači i subjekti odgovorni za centre za pročišćavanje i otpremne centre, o svim promjenama lokacije, granica ili razreda proizvodnog područja, o njegovom privremenom ili konačnom zatvaranju, ili o primjeni mjera kao što su one iz članka 60. stavka 2.

GLAVA VI.

POSEBNI ZAHTJEVI I UJEDNAČENA MINIMALNA UČESTALOST SLUŽBENIH KONTROLA ZA PROIZVODE RIBARSTVA

Članak 67.

Službene kontrole proizvodnje i stavljanja na tržište

Službene kontrole proizvodnje i stavljanja na tržište proizvoda ribarstva uključuju provjeru usklađenosti sa zahtjevima iz odjeljka VIII. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004, a osobito:

(a) redovitu provjeru higijenskih uvjeta pri iskrcaju i prvoj prodaji;

(b) redovite preglede plovila i objekata na kopnu, uključujući burze riba i veletržnice, posebno kako bi se provjerilo sljedeće:

i. jesu li uvjeti za odobrenje i dalje ispunjeni;

ii. rukuje li se proizvodima ribarstva na ispravan način;

iii. ispunjavaju li se higijenski i temperaturni zahtjevi;

iv. čistoća objekata, uključujući plovila, te njihovih postrojenja i opreme, te higijena osoblja;

(c) uvjeti skladištenja i prijevoza.

Članak 68.

Mjesto službenih kontrola

1. Nadležna tijela provode službene kontrole na plovilima kada ona uplove u luku u državi članici. Te se kontrole provode na svim plovilima koja iskrcavaju proizvode ribarstva u lukama EU-a, bez obzira na zastavu pod kojom plove.

2. Nadležna tijela države zastave mogu provoditi službene kontrole na plovilima koja plove pod njihovom zastavom dok je plovilo na moru ili u luci u drugoj državi članici ili u trećoj zemlji.

Članak 69.

Odobrenje za brod tvornicu, brod hladnjaču ili brod za prijevoz hlađenog tereta

1. Ako se obavlja pregled broda tvornice, broda hladnjače ili broda za prijevoz hlađenog tereta koji plovi pod zastavom države članice u svrhu njegova odobrenja, nadležna tijela države članice pod čijom zastavom brod plovi obavljaju službene kontrole u skladu sa člankom 148. Uredbe (EU) 2017/625, posebno u pogledu rokova iz članka 148. stavka 4. Prema potrebi, nadležna tijela mogu pregledati plovilo dok je na moru ili dok je u luci druge države članice ili treće zemlje.

2. Ako su nadležna tijela države članice pod čijom zastavom brod plovi plovilu izdala uvjetno odobrenje u skladu s člankom 148. Uredbe (EU) 2017/625, ona mogu ovlastiti nadležna tijela druge države članice, ili treće zemlje, da provede naknadne kontrole u svrhu izdavanja trajnog odobrenja, produljenja privremenog odobrenja ili preispitivanja odobrenja, uz uvjet da se, u slučaju treće zemlje, ta zemlja nalazi na popisu trećih zemalja iz kojih je u skladu s člankom 127. Uredbe (EU) 2017/625 dopušten uvoz proizvoda ribarstva. Prema potrebi, ta nadležna tijela mogu pregledati plovilo dok je na moru ili dok je u luci druge države članice ili treće zemlje.

3. Ako nadležna tijela države članice ovlaste nadležna tijela druge države članice ili treće zemlje da u njihovo ime obavljaju kontrole u skladu s ovim člankom, ta dva nadležna tijela usuglašavaju uvjete za obavljanje takvih kontrola. Tim uvjetima treba osigurati da nadležna tijela države članice pod čijom zastavom plovilo plovi bez odlaganja dobivaju izvješća o rezultatima kontrola te o svakom slučaju sumnje na neusklađenost, kako bi mogla poduzeti potrebne mjere.

Članak 70.

Službene kontrole proizvoda ribarstva

Službene kontrole proizvoda ribarstva obuhvaćaju barem praktične modalitete utvrđene u Prilogu VI. u pogledu sljedećeg:

(a) organoleptičkih ispitivanja;

(b) pokazatelja svježine;

(c) histamina;

(d) rezidua i kontaminanata;

(e) mikrobioloških provjera;

(f) parazita;

(g) otrovnih proizvoda ribarstva.

Članak 71.

Odluke nakon kontrola

Nadležna tijela proglašavaju proizvode ribarstva neprikladnima za prehranu ljudi u sljedećim slučajevima:

(a) ako se službenim kontrolama provedenima u skladu s člankom 70. otkrije da ti proizvodi nisu u skladu s organoleptičkim, kemijskim, fizičkim ili mikrobiološkim zahtjevima ili zahtjevima za otkrivanje prisutnosti parazita kako su utvrđeni u odjeljku VII. Priloga III. Uredbe (EZ) br. 853/2004 i/ili Uredbe (EZ) br. 2073/2005;

(b) oni u svojim jestivim dijelovima sadržavaju kemijske rezidue ili kontaminante u količinama koje premašuju količine utvrđene uredbama (EU) br. 37/2010, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1881/2006, ili rezidue tvari koje su zabranjene ili nisu odobrene u skladu s Uredbom (EU) br. 37/2010 ili Direktivom 96/22/EZ, ili nisu u skladu s bilo kojim drugim relevantnim zakonodavnim aktom Unije o farmakološki djelatnim tvarima;

(c) potječu od:

i. otrovnih riba;

ii. proizvoda ribarstva koji nisu u skladu sa zahtjevima u pogledu morskih biotoksina;

iii. živih školjkaša, bodljikaša, plaštenjaka ili morskih puževa koji sadržavaju morske biotoksine u ukupnim količinama koje prekoračuju granične vrijednosti iz Uredbe (EZ) 853/2004; ili

(d) ako nadležna tijela smatraju da bi mogli predstavljati rizik za zdravlje ljudi ili životinja ili ako su iz bilo kojeg drugog razloga neprikladni za prehranu ljudi.

Članak 72.

Zahtjevi u pogledu službenih kontrola proizvoda ribarstva koje su ulovila plovila koja plove pod zastavom države članice i koji ulaze u Uniju nakon što su preneseni u trećim zemljama, uz skladištenje ili bez njega

1. Proizvodi ribarstva namijenjeni prehrani ljudi koje su ulovila plovila koja plove pod zastavom države članice koji su prije ulaska u Uniju drugim prijevoznim sredstvom bili istovareni, uz skladištenje ili bez njega, u trećim zemljama koje se nalaze na popisu kako je utvrđeno člankom 126. stavkom 2. točkom (a) Uredbe (EU) 2017/625 trebaju biti popraćeni zdravstvenim certifikatom koji su izdala nadležna tijela te treće zemlje i koji je ispunjen u skladu s obrascem zdravstvenog certifikata utvrđenim u dijelu II. poglavlju B Priloga III. Provedbenoj uredbi (EU) 019/628.

2. Ako se proizvodi ribarstva iz stavka 1. istovaruju i prevoze u skladište koje se nalazi u trećoj zemlji kako je navedeno u tom stavku, to skladište mora biti navedeno na popisu iz članka 5. Delegirane uredbe (EU) 019/625.

3. Ako se proizvodi ribarstva iz stavka 1. utovaruju na plovilo koje plovi pod zastavom treće zemlje, ta treća zemlja mora biti navedena na popisu kako je utvrđeno u članku 3. Delegirane uredbe (EU) 019/625, a plovilo mora biti navedeno na popisu kako je utvrđeno u članku 5. Delegirane uredbe (EU) 019/625.

4. Taj zahtjev ne odnosi se na kontejnerska plovila koja se upotrebljavaju za prijevoz proizvoda ribarstva u kontejnerima.

GLAVA VII.

POSEBNI ZAHTJEVI ZA PROVEDBU SLUŽBENIH KONTROLA MESA GMAZOVA I UJEDNAČENA MINIMALNA UČESTALOST TIH KONTROLA

Članak 73.

***Ante mortem* i *post mortem* pregledi gmazova**

Na *ante mortem* preglede gmazova primjenjuje se članak 11.

Na *post mortem* preglede gmazova primjenjuju se članci 12., 13. i 14. Za potrebe članka 13. točke (a) podtočke i., smatra se da jedan gmaz odgovara 0,5 uvjetnog grla.

GLAVA VIII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 74.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 2074/2005

Uredba (EZ) br. 2074/2005 mijenja se kako slijedi:

1. Članci 5., 6.b i 6.c brišu se.

2. U Prilogu I., odjeljak II. i Dodatak brišu se.

3. U Prilogu II., odjeljak II. briše se.

4. Prilozi III. i V. brišu se.

5. Prilog VI.a briše se.

6. Prilog VI.b i njegov Dodatak brišu se.

Članak 75.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 14. prosinca 2019.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 15. ožujka 2019.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG I.

PREDLOŽAK DOKUMENTA ZA KOMUNIKACIJU S GOSPODARSTVOM PODRIJETLA U SKLADU S ČLANKOM 39. STAVKOM 5.

1.	**Identifikacijski podaci**
1.1	Gospodarstvo podrijetla (vlasnik ili rukovoditelj)
	Ime/broj
	Puna adresa
	Telefonski broj
	Elektronička adresa, ako je dostupna
1.2	Identifikacijski brojevi ..... [navedite] ili priložite popis
	Ukupan broj životinja (po vrstama)
	Problemi pri identifikaciji (ako postoje)
1.3	Identifikacijski broj stada/jata/kaveza (ako je primjenjivo)
1.4	Vrsta životinje
1.5	Referentni broj zdravstvenog certifikata (ako je primjenjivo)
2.	**Rezultati *ante mortem* pregleda**
2.1	Dobrobit životinja
	Broj zaraženih životinja
	Vrsta/razred/starost
	Zapažanja
2.2	Životinje su isporučene prljave
2.3	Klinički nalazi bolesti
	Broj zaraženih životinja
	Vrsta/razred/starost
	Zapažanja
	Datum pregleda
2.4	Laboratorijski rezultati ([1])

([1]) Mikrobiološki, kemijski, serološki itd. (rezultati analize trebaju biti priloženi).

3. **Rezultati *post mortem* pregleda**

3.1 Makroskopski nalazi

Broj zaraženih životinja

Vrsta/razred/starost

Organ ili dio tijela zaražene životinje (ili više njih)

Datum klanja

3.2 Bolest (može se upotrijebiti šifra ([2]))

Broj zaraženih životinja

Vrsta/razred/starost

Organ ili dio tijela zaražene životinje (ili više njih)

Djelomično ili u potpunosti neodobren trup (navesti razlog)

Datum klanja

3.3 Laboratorijski rezultati ([3])

3.4 Ostali rezultati

3.5 Nalazi u pogledu dobrobiti životinja

4. **Dodatne informacije**

5. **Podaci za kontakt klaonice (broj odobrenja)**

Naziv

Puna adresa

Telefonski broj

Elektronička adresa, ako je dostupna

6. **Službeni veterinar (ime tiskanim slovima)**

Potpis i pečat

7. **Datum**

8. **Broj stranica priloženih ovom obrascu:**

([2]) Nadležna tijela mogu uvesti sljedeće šifre: šifra A za bolesti na popisu OIE-a; šifre B100 i B200 za probleme koji se odnose na dobrobit životinja i šifre od C100 do C290 za odluke koje se odnose na meso. Taj sustav šifriranja može po potrebi uključivati daljnju podjelu (npr. C141 za blagu opću bolest, C142 za težu bolest itd.). Ako se upotrebljavaju šifre, one moraju biti lako dostupne subjektu u poslovanju s hranom, s prikladnim objašnjenjem njihovih značenja.

([3]) Mikrobiološki, kemijski, serološki itd. (rezultati analize trebaju biti priloženi).

PRILOG II.

PRAKTIČNI MODALITETI ZA OZNAKU ZDRAVSTVENE ISPRAVNOSTI U SKLADU S ČLANKOM 48.

1. Oznaka zdravstvene ispravnosti mora biti ovalnog oblika, široka najmanje 6,5 cm i visoka najmanje 4,5 cm, te mora sadržavati sljedeće podatke ispisane jasno čitljivim znakovima:

   (a) ime zemlje u kojoj se nalazi objekt, koje se može navesti u punom obliku velikim tiskanim slovima ili u obliku dvoslovne oznake u skladu s relevantnom normom ISO. Međutim, ako se radi o državama članicama, te su oznake BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IE, GR, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE i UK;

   (b) broj odobrenja klaonice; i

   (c) (ako se oznaka stavlja u objektu koji se nalazi u Uniji) pokratu CE, EC, EF, EG, EK, EO, EY, ES, EÜ, EB, EZ, KE ili WE. Te pokrate ne smiju biti navedene na oznakama koje se stavljaju na meso uvezeno u Uniju iz klaonica smještenih izvan Unije.

2. Slova moraju biti visoka najmanje 0,8 cm, a brojke najmanje 1 cm. Veličina tih znakova i veličina same oznake zdravstvene ispravnosti može biti manja kod označivanja janjadi, kozlića i prasadi.

3. Tinta koja se upotrebljava za oznake zdravstvene ispravnosti mora biti odobrena u skladu s propisima Unije koji se odnose na uporabu bojila u prehrambenim proizvodima.

4. Na oznaci zdravstvene ispravnosti može se navesti i službeni veterinar koji je obavio zdravstveni pregled mesa.

PRILOG III.

METODE ISPITIVANJA ZA SIROVO MLIJEKO I TOPLINSKI OBRAĐENO KRAVLJE MLIJEKO U SKLADU S ČLANKOM 50.

POGLAVLJE I.

UTVRĐIVANJE BROJA MIKROORGANIZAMA I BROJA SOMATSKIH STANICA

A. Prilikom provjere sukladnosti s mjerilima utvrđenima u odjeljku IX. poglavlju I. dijelu III. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004, kao referentne metode moraju se upotrebljavati sljedeće norme:

1. EN ISO 4833-1 za broj mikroorganizama na temperaturi od 30 °C;

2. EN ISO 13366-1 za broj somatskih stanica.

B. Primjena alternativnih analitičkih metoda prihvatljiva je:

1. za broj mikroorganizama na temperaturi od 30 °C, ako su te metode validirane u odnosu na referentnu metodu iz dijela A točke 1. u skladu s protokolom utvrđenim normom EN ISO 16140-2, dopunjeno normom EN ISO 16297 za posebni slučaj broja mikroorganizama u sirovom mlijeku.

   Konkretno, omjer za konverziju između alternativne metode i referentne metode navedene u dijelu A. točki 1. određuje se u skladu s normom EN ISO 21187.

2. za broj somatskih stanica, ako su te metode validirane u odnosu na referentnu metodu iz dijela A točke 2. u skladu s protokolom utvrđenim normom ISO 8196-3 i primjenjuju se u skladu s normom EN ISO 13366-2 ili drugim sličnim međunarodno prihvaćenim protokolima.

POGLAVLJE II.

UTVRĐIVANJE AKTIVNOSTI ALKALNE FOSFATAZE U KRAVLJEM MLIJEKU

A. Za utvrđivanje aktivnosti alkalne fosfataze u pasteriziranom kravljem mlijeku kao referentna metoda mora se primjenjivati norma EN ISO 11816-1.

B. Aktivnost alkalne fosfataze u pasteriziranom kravljem mlijeku izražava se u milijedinicama enzimske aktivnosti po litri (mU/l). Jedinica aktivnosti alkalne fosfataze jest količina enzima alkalne fosfataze kojom se katalizira transformacija 1 mikromola supstrata po minuti.

C. Rezultat testa alkalne fosfataze smatra se negativnim ako izmjerena aktivnost u kravljem mlijeku nije viša od 350 mU/l.

D. Primjena alternativnih analitičkih metoda prihvatljiva je ako su one validirane u odnosu na referentne metode iz dijela A u skladu s međunarodno prihvaćenim protokolima i pravilima dobre laboratorijske prakse.

PRILOG IV.

REFERENTNA METODA TESTIRANJA ZA ANALIZU *E. COLI* U ŽIVIM ŠKOLJKAŠIMA U SVRHU KLASIFIKACIJE PROIZVODNIH PODRUČJA I PODRUČJA ZA PONOVNO POLAGANJE U SKLADU S ČLANKOM 52. STAVKOM 2.

Referentna metoda za analizu *E. coli* u živim školjkašima jest tehnika dokazivanja i najvjerojatnijeg broja (MPN) utvrđena u ISO 16649-3. Mogu se koristiti i alternativne metode ako su validirane u odnosu na tu referentnu metodu u skladu s kriterijima iz norme ISO 16140.

PRILOG V.

PRIZNATE METODE ZA DOKAZIVANJE MORSKIH BIOTOKSINA U SKLADU S ČLANKOM 60.

POGLAVLJE I.

METODA ZA DOKAZIVANJE BIOTOKSINÂ U ŠKOLJKAŠIMA KOJI UZROKUJU PARALIZU (PSP)

A. Sadržaj biotoksina koji uzrokuju paralizu (engl. „paralytic shellfish poison", PSP) u cijelom tijelu ili bilo kojem jestivom dijelu školjkaša utvrđuje se primjenom službene AOAC-ove metode OMA 2005.06 kako je objavljena u *AOAC International Journal* 88(6) str. 1714.–1732., (Lawrenceova metoda), biološkim pokusima na miševima ili bilo kojom drugom međunarodno priznatom validiranom metodom.

B. Ako su rezultati sporni, referentna metoda je AOAC-ova službena metoda OMA 2005.06 kako je navedena u dijelu A.

POGLAVLJE II.

METODA ZA DOKAZIVANJE BIOTOKSINA U ŠKOLJKAŠIMA KOJI IZAZIVAJU GUBITAK PAMĆENJA

A. Sadržaj biotoksina koji izazivaju gubitak pamćenja (engl. „amnesic shellfish poisoning", ASP) u cijelom tijelu ili bilo kojem jestivom dijelu školjkaša utvrđuje se primjenom metode visokodjelotvorne tekućinske kromatografije s ultraljubičastom detekcijom (HPLC/UV) ili bilo koje druge međunarodno priznate validirane metode.

B. Međutim, u svrhu orijentacijskih pregleda može se koristiti i AOAC-ova službena metoda 2006.02, kako je objavljena u *AOAC International Journal* 90, str. 1011.–1027. (imunoenzimski test, engl. „ASP enzyme-linked immunosorbent assay", ELISA) ili bilo koja druga međunarodno priznata validirana metoda.

C. Ako su rezultati sporni, referentna metoda je metoda HPLC/UV.

POGLAVLJE III.

METODE ZA DOKAZIVANJE LIPOFILNIH TOKSINA

A. Referentna metoda za dokazivanje morskih toksina navedenih u odjeljku VII. poglavlju V. točki 2. podtočkama (c), (d) i (e) Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004 jest metoda referentnog laboratorija EU-a tekućinska kromatografija – masena spektrometrija/masena spektrometrija (EURL LC-MS/MS). Tom se metodom utvrđuju barem sljedeći spojevi:

(a) toksini iz skupine okadaične kiseline: OA, DTX1 i DTX2, uključujući njihove etere (DTX3);

(b) toksini iz skupine pektenotoksina: PTX1 i PTX2;

(c) toksini iz skupine jesotoksina: YTX, 45 OH YTX, homo YTX i 45 OH homo YTX;

(d) toksini iz skupine azaspiracida: AZA 1, AZA 2 i AZA 3.

Ako se pojave novi analozi prethodno navedenih toksina, za koje je utvrđen faktor ekvivalentne toksičnosti (engl. „toxicity equivalent factor", TEF), i oni se uključuju u analizu.

Za izračun ukupne ekvivalentne toksičnosti upotrebljavaju se faktori ekvivalentne toksičnosti koje je preporučila Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) u EFSA Journal (2008.), br. 589, str. 1.–62. ili u drugim ažuriranim preporukama EFSA-e.

B. Metode koje nisu one iz dijela A., kao što su metoda LC-MS, metoda HPLC s odgovarajućim dokazivanjem, imunotestovi i funkcionalni testovi, primjerice test inhibicije fosfataze, mogu se upotrebljavati kao alternative za metodu EURL LC-MS/MS ili uz nju, uz sljedeće uvjete:

(a) njihovom pojedinačnom ili kombiniranom primjenom mogu se dokazati barem analozi navedeni u dijelu A.; primjereniji kriteriji utvrđuju se ako je potrebno;

(b) zadovoljavaju kriterije učinkovitosti metode koji su utvrđeni metodom EURL LC-MS/MS. Takve metode moraju biti validirane intralaboratorijskim studijama i uspješno testirane u okviru priznatih programa provjere kvalitete rada. Referentni laboratorij EU-a za morske biotoksine podupire aktivnosti u cilju međulaboratorijske validacije tehnike kako bi se omogućila normizacija;

(c) njihovom primjenom postiže se jednaka razina zaštite javnog zdravlja.

POGLAVLJE IV.

DOKAZIVANJE NOVIH ILI NOVOPRISUTNIH MORSKIH TOKSINA

Tijekom periodičnog praćenja stanja u proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje radi dokazivanja novih ili novoprisutnih morskih toksina na temelju nacionalnih programa kontrole koje su izradile države članice mogu se upotrebljavati kemijske metode, alternativne metode s odgovarajućim dokazivanjem ili biološki pokusi na miševima.

PRILOG VI.

PRAKTIČNI MODALITETI SLUŽBENIH KONTROLA PROIZVODA RIBARSTVA U SKLADU S ČLANKOM 70.

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

A. **Organoleptička ispitivanja**

Nasumične organoleptičke kontrole provode se u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije. Jedan je od ciljeva tih kontrola provjeriti ispunjavanje kriterija svježine utvrđenih u skladu s ovom Uredbom. Posebice se provjerava zadovoljavaju li proizvodi ribarstva, u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije, minimalne kriterije svježine utvrđene u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2406/96 ([1]).

B. **Pokazatelji svježine**

Ako se na temelju organoleptičkog ispitivanja posumnja u svježinu proizvoda ribarstva, mogu se uzeti uzorci i laboratorijski ispitati kako bi se odredile razine ukupnog isparivog baznog dušika (TVB-N) i trimetilamin dušika (TMA-N) u skladu s tehničkim modalitetima iz poglavlja II.

Nadležna tijela primjenjuju kriterije utvrđene ovom Uredbom.

Ako se na temelju organoleptičkog ispitivanja posumnja na prisutnost drugih stanja koja bi mogla utjecati na zdravlje ljudi, moraju se uzeti odgovarajući uzorci u svrhu provjere.

C. **Histamin**

Nasumična testiranja na histamin obavljaju se kako bi se provjerila sukladnost s dopuštenim razinama utvrđenima Uredbom (EZ) br. 2073/2005.

D. **Rezidue i kontaminanti**

Utvrđuju se modaliteti praćenja u skladu s Direktivom 96/23/EZ i Odlukom 97/747/EZ u svrhu kontrole sukladnosti sa zakonodavstvom EU-a u pogledu:

— najvećih dopuštenih količina farmakološki djelatnih tvari u skladu s uredbama (EU) br. 37/2010 i (EU) 2018/470;

— zabranjenih i neodobrenih tvari u skladu s Uredbom (EU) br. 37/2010, Direktivom 96/22/EZ i Odlukom 2005/34/EZ;

— kontaminanata u skladu s Uredbom (EZ) br. 1881/2006 o utvrđivanju najvećih dopuštenih količina određenih kontaminanata u hrani; i

— rezidua pesticida u skladu s Uredbom (EZ) br. 396/2005.

E. **Mikrobiološke pretrage**

Prema potrebi obavljaju se mikrobiološke kontrole u skladu s relevantnim propisima i kriterijima utvrđenima Uredbom (EZ) br. 2073/2005.

F. **Paraziti**

Provode se ispitivanja na temelju evaluacije rizika kako bi se provjerila sukladnost s odjeljkom VIII. poglavljem III. dijelom D Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004 i odjeljkom I. Priloga II. Uredbi (EZ) br. 2074/2005.

([1]) Uredba Vijeća (EZ) br. 2406/96 od 26. studenoga 1996. o određivanju zajedničkih tržišnih standarda za neke proizvode ribarstva. SL L 334, 23.12.1996., str. 1.

G. **Otrovni proizvodi ribarstva**

Provode se kontrole kako bi se osiguralo sljedeće:

1. na tržište se ne stavljaju proizvodi ribarstva dobiveni od otrovnih riba sljedećih porodica: *Tetraodontidae*, *Molidae*, *Diodontidae* i *Canthigasteridae*;

2. svježi, pripremljeni, smrznuti i prerađeni proizvodi ribarstva koji pripadaju porodici *Gempylidae*, posebno *Ruvettus pretiosus* i *Lepidocybium flavobrunneum*, mogu se stavljati na tržište samo u pakiranom/ambalažiranom obliku i moraju se primjereno označiti kako bi se potrošače informiralo o postupcima priprave/kuhanja i riziku povezanom s prisutnosti tvari s nepoželjnim gastrointestinalnim učincima. Na deklaraciji se navode uobičajeni i znanstveni naziv proizvoda ribarstva;

3. proizvodi ribarstva koji sadržavaju biotoksine, primjerice one koji izazivaju trovanje ciguatera ili druge toksine opasne za zdravlje ljudi, ne stavljaju se na tržište. Međutim, proizvodi ribarstva dobiveni od živih školjkaša, bodljikaša, plaštenjaka i morskih puževa mogu se stavljati na tržište ako su proizvedeni u skladu s odjeljkom VII. Priloga III. Uredbi (EZ) br. 853/2004 i udovoljavaju standardima utvrđenima u poglavlju V. točki 2. tog odjeljka.

POGLAVLJE II.

KONTROLE RAZINE UKUPNOG ISPARIVOG BAZNOG DUŠIKA (TVB-N)

A. **Granične vrijednosti TVB-N-a za određene kategorije proizvoda ribarstva i analitičke metode koje se moraju primjenjivati**

1. Neprerađeni proizvodi ribarstva smatraju se neprikladnima za prehranu ljudi ako organoleptička procjena izazove sumnju u pogledu njihove svježine i ako kemijske kontrole pokažu da su premašene sljedeće granične vrijednosti TVB-N-a:

   (a) 25 mg dušika/100 g mesa za vrste navedene u dijelu B. točki 1. ovoga poglavlja;

   (b) 30 mg dušika/100 g mesa za vrste navedene u dijelu B. točki 2. ovoga poglavlja;

   (c) 35 mg dušika/100 g mesa za vrste navedene u dijelu B. točki 3. ovoga poglavlja;

   (d) 60 mg dušika/100 g mesa cijelog proizvoda ribarstva koji se koristi izravno za pripravljanje ribljeg ulja namijenjenog za prehranu ljudi, kako je navedeno u odjeljku VIII. poglavlju IV.B točki 1. drugom odlomku Priloga III.Uredbi (EZ) br. 853/2004; međutim, ako sirovina ispunjava zahtjeve iz prvog odlomka podtočaka (a), (b) i (c) te točke, do donošenja posebnog zakonodavstva Unije države članice mogu za određene vrste utvrditi više granične vrijednosti.

   Referentna metoda koja se koristi za kontrolu graničnih vrijednosti TVB-N-a uključuje destiliranje ekstrakta deproteiniziranog preklornom kiselinom, kako je utvrđeno u dijelu C u nastavku teksta.

2. Destiliranje iz točke 1. obavlja se s pomoću aparata koji je sukladan dijagramu u dijelu D u nastavku teksta.

3. Rutinske metode koje se mogu koristiti za kontrolu graničnih vrijednosti TVB-N-a jesu sljedeće:

   (a) mikrodifuzijska metoda po Conwayu i Byrneu (1933.);

   (b) metoda direktne destilacije po Antonacopoulosu (1968.);

   (c) destilacija ekstrakta deproteiniziranog trikloroctenom kiselinom (Odbor Codexa Alimentariusa za ribu i proizvode ribarstva, 1968.).

4. Uzorak se sastoji od oko 100 g mesa uzetog s najmanje tri različita mjesta i pomiješanog mljevenjem.

Države članice dužne su preporučiti da službeni laboratoriji kao rutinske metode upotrebljavaju prethodno navedene metode. Ako su rezultati upitni ili u slučaju spora glede rezultata analize izvedene primjenom jedne od rutinskih metoda, za provjeru rezultata može se upotrijebiti samo referentna metoda.

B. **Kategorije vrsta za koje su utvrđene granične vrijednosti TVB-N-a**

Granične vrijednosti TVB-N-a utvrđene su za sljedeće kategorije vrsta:

1. *Sebastes spp., Helicolenus dactylopterus, Sebastichthys capensis*;

2. vrste koje pripadaju porodici *Pleuronectidae* (osim halibuta: *Hyppoglossus spp.*);

3. *Salmo salar*, vrste koje pripadaju porodici *Merlucciidae*, vrste koje pripadaju porodici *Gadidae*.

C. **Referentni postupak za utvrđivanje koncentracije TVB-N-a u ribama i proizvodima ribarstva**

1. Svrha i područje primjene

Ova metoda opisuje referentni postupak za identificiranje koncentracije TVB-N-a u ribama i proizvodima ribarstva. Ovaj se postupak primjenjuje na koncentracije TVB-N-a od 5 mg/100 g do barem 100 mg/100 g.

2. Definicije

„Koncentracija TVB-N-a" znači sadržaj dušika u hlapljivim dušičnim bazama, kako je to utvrđeno u opisanom referentnom postupku.

„Otopina" znači vodena otopina kako slijedi:

(a) otopina perklorne kiseline = 6 g/100 ml;

(b) otopina natrijeva hidroksida = 20 g/100 ml;

(c) standardna otopina klorovodične kiseline 0,05 mol/l (0,05 N). Ako se koristi automatski destilacijski aparat, titracija se mora izvoditi s pomoću standardne otopine klorovodične kiseline od 0,01 mol/l (0,01 N);

(d) otopina borne kiseline = 3 g/100 ml;

(e) silikonsko sredstvo protiv pjenjenja;

(f) otopina fenolftaleina = 1 g/100 ml 95-postotnog etanola;

(g) indikatorska otopina (Tashiro miješani indikator) = 2 g metil-crvenog i 1 g metilen-plavog otopljeno u 1 000 ml 95-postotnog etanola.

3. Sažeti opis

Hlapljive dušične baze ekstrahiraju se iz uzorka upotrebom otopine 0,6 mol/l perklorne kiseline. Nakon alkalinizacije ekstrakt se destilira vodenom parom, a komponente hlapljive baze apsorbiraju se u kiselinskom recipijentu. Koncentracija TVB-N-a utvrđuje se titracijom apsorbiranih baza. Koncentracija se izražava u mg/100 g.

4. Kemikalije

Ako nije drugačije određeno, koriste se analitički čiste kemikalije. Voda koja se koristi mora biti ili destilirana ili demineralizirana i najmanje iste takve čistoće.

5. Koriste se sljedeći instrumenti i pribor:

(a) stroj za mljevenje mesa za dobivanje dovoljno homogene riblje mase;

(b) brza miješalica brzine između 8 000 i 45 000 okretaja/min;

(c) naborani filter, promjera 150 mm, za brzo filtriranje;

(d) bireta, 5 ml, graduirana na 0,01 ml;

(e) aparat za destilaciju vodenom parom. Taj aparat mora omogućavati reguliranje različitih količina pare i proizvodnju konstantne količine pare tijekom određenog vremena. Aparat mora biti takav da osigurava da se tijekom dodavanja alkalizirajućih tvari ne mogu osloboditi rezultirajuće slobodne baze.

6. Provedba referentnog postupka

Kada se radi s perklornom kiselinom, koja ima snažno nagrizajuće djelovanje, potreban je oprez i trebaju se poduzeti preventivne mjere. Uzorci se pripremaju što je prije moguće nakon njihova prispijeća, u skladu sa sljedećim uputama:

(a) Priprema uzorka

Uzorak za analizu pažljivo se melje u stroju za mljevenje mesa kako je opisano u točki 5. podtočki (a). Odvagne se 10 g ± 0,1 g mljevenog uzorka i stavi u prikladnu posudu. To se pomiješa s 90,0 ml otopine perklorne kiseline, homogenizira dvije minute u miješalici kako je opisano u točki 5. podtočki (b) i zatim filtrira.

Tako dobiveni ekstrakt može se čuvati najmanje sedam dana na temperaturi između otprilike 2 °C i 6 °C;

(b) Destilacija vodenom parom

U aparat za destilaciju vodenom parom, koji je opisan u točki 5. podtočki (e), stavlja se 50,0 ml ekstrakta dobivenog na način opisan u točki (a). Za kasniju kontrolu alkalinizacije ekstrakta dodaje se nekoliko kapi fenolftaleina. Nakon dodavanja nekoliko kapi silikonskog sredstva protiv pjenjenja ekstraktu se dodaje 6,5 ml otopine natrijeva hidroksida i odmah započinje destilacija vodenom parom.

Destilacija vodenom parom regulira se tako da se u 10 minuta proizvede oko 100 ml destilata. Odvodna destilacijska cijev uroni se u prihvatnu posudu sa 100 ml otopine borne kiseline u koju je dodano od tri do pet kapi otopine indikatora. Nakon točno 10 minuta destilacija je gotova. Odvodna destilacijska cijev izvadi se iz prihvatne posude i ispere vodom. Hlapljive baze sadržane u otopini u prihvatnoj posudi utvrđuju se titracijom sa standardnom otopinom klorovodične kiseline.

PH vrijednost na krajnjoj točki mora biti 5,0 ± 0,1;

(c) Titracija

Potrebna je dvostruka analiza. Primijenjena metoda ispravna je ako razlika između dviju analiza nije veća od 2 mg/100 g.

(d) Slijepa proba

Slijepa proba izvodi se kako je opisano u točki (b). Umjesto ekstrakta upotrebljava se 50,0 ml otopine perklorne kiseline.

7. Izračunavanje koncentracije TVB-N-a

Titracijom otopine iz prihvatne posude sa standardnom otopinom klorovodične kiseline, koncentracija TVB-N-a izračunava se s pomoću sljedeće jednadžbe:

$$\text{TVB-N (izraženo u mg/100g uzorka)} = \frac{(V_1 - V_0) \times 0{,}14 \times 2 \times 100}{M}$$

pri čemu je:

V1 = volumen standardne otopine klorovodične kiseline molarnosti 0,01, u ml, utrošene za uzorak;

V0 = volumen standardne otopine klorovodične kiseline molarnosti 0,01, u ml, utrošene za slijepu probu;

M = masa uzorka u g.

Osim toga, traži se sljedeće:

(a) dvostruka analiza. Primijenjena metoda ispravna je ako razlika između dviju analiza nije veća od 2 mg/100 g;

(b) provjera opreme. Provjera opreme obavlja se destiliranjem otopine NH_4Cl ekvivalentne 50 mg TVB-N/100 g;

(c) standardne devijacije. Izračunavaju se standardna devijacija za ponovljivost pojedinačnog mjerenja Sr = 1,20 mg/100 g i standardna devijacija za obnovljivost cijelog pokusa SR = 2,50 mg/100 g.

D. **Aparat za destilaciju TVB-N-a vodenom parom**

